Istoria universală a infamiei

(1935)

Inscribe this book to S.D.: *English, innwnerable and an Angel*. *Aho*: *I offer her thai kernei ofmyself that I nave saved, somehow – the central heart that deaâs noi în words, traffics noi with dreams and is untouched by time, by joy, by adversities*.

Traduceri de CRISTINA HĂULICĂ şi DARIE NOVĂCEANU

Prezentare

Istoria universală a infamiei, *din 1935, este volumul cu care Borges se afirmă plenar ca narator, prinde gustul povestirii ca modalitate de expresie eficientă şi îşi va perfecţiona formula naraţiunii filosofice în anii următori cu volumele* Ficţiuni *şi* El Aleph. *Sub un titlu sumbru, pe care scriitorul îl va socoti excesiv mai târziu, sunt reunite povestiri scrise în anii imediat anteriori, când autorul se afla într-o stare de spirit de profund pesimism. În prefaţa la ediţia a doua, din 1954, îşi aminteşte că era pe atunci „foarte nefericit", dar i-a făcut plăcere să scrie cartea. Biografii ne asigură că în ziua când împlinea treizeci şi cinci de ani a încercat să se sinucidă. Câteva poeme scrise în acei ani vorbesc despre ruşinea şi umilinţa unei iubiri neîmpărtăşite. Tematica infamiei nu este deci întâmplătoare, chiar dacă prezenţa ei insistentă nu poate fi atribuită exclusiv dezamăgirilor sentimentale.*

Cartea este alcătuită din două părţi net diferenţiate: variaţiunile pe tema infamiei şi un adaos intitulat Etcaetera *Sub descumpănitorul şi teribilul titlu despre care va spune mai târziu că nu trebuie luat prea mult în serios şi că în fond este „mult zgomot pentru nimic", sunt relatate, în prima secţiune, cazuri de impostură, de tâlhărie, de răzbunări implacabile, dar şi de admirabile loialităţi. Seria se încheie cu o scriere ce descinde din* Evaristo Carriego, *intitulată* Omul din colţul străzii roşietice, *în care se istoriseşte o crimă pasională în ambianţa cuţitarilor de mahala. În clipa când moare înjunghiat, Francisco Real cere să i se acopere faţa. „Nu-i mai rămânea decât mândria şi nu voia să-i privească toţi agonia. Cineva i-a pus jobenul negru peste ochi. A murit sub joben, fără să se vaite". În această obiectivare a propriei suferinţe, Borges depăşeşte patetismul confesiunii personale şi se*

ascunde pudic în spatele unui zid de erudiție și ironie. Partea a doua *cuprinde versiuni succinte ale unor povești mai vechi, de autori medievali, ca bunăoară don Juan Manuel în* Vrăjitorul amânat, *cu magie, mister, vise și prevestiri, parcă pentru a ilustra una din definițiile date de Borges literaturii: vis deliberat și dirijat. Reluarea subiectelor pornește de la premisa că ideile nu au proprietar și că „autor" nu este numai cel ce inventează un subiect, ci și acela care știe să-l readapteze la nevoile sensibilității contemporane. Prelungind această postură, va ajunge la magistrala ficțiune* Pierre Menard, autor al lui Don Quijote, *ce ilustrează identificarea cititorului cu scriitorul. A fost nevoie să mai treacă cât a timp până să cristalizeze această viziune într-o situație limită, dar convingerea există încă de acum, în 1935, în faza pregătitoare a marilor opere narative care sunt* Ficțiunile *și* El Aleph. *„Cât despre exemplele de magie care închid volumul, nu am asupra lor alt drept decât pe acela de traducător și cititor. (…) A citi, de altminteri, este o activitate ulterioară aceleia de a scrie: mai resemnată, mai cuviincioasă, mai intelectuală"*.

În revista Sud, *Amado Alonso a recenzat elogios cartea, semnalând un simț al umorului neobișnuit și o fizionomie stilistică extrem de personală, caracterizată prin „economie și concizie". Cartea conține în germene trăsăturile povestirilor borgeene de mai târziu; construcția riguroasă, logica impecabilă, refuzul psihologismului, care este considerat irelevant în plan filosofic, precumpănirea genericului asupra individualului.*

Dacă în cartea din 1935 tema orientală este prezentă în Necuviinciosul maestru de ceremonii Kotsuke no Suke, *în care personajul se dovedește a fi nu numai necuviincios, ci și trădător, iar răzbunarea ne apare perfect îndreptățită, mai târziu, în* Grădina potecilor ce se bifurcă, *spionul Yu Tsun îl ucide pe venerabilul sinolog Stephen Albert, care izbutise să dezlege enigma ilustrului său strămoș. Tema trădării va reapărea în* Forma spadei, *unde trădătorul este chiar naratorul. Tot în volumul* Ficțiuni *reapare și delațiunea în* Tema trădătorului și a eroului. *Va fi suprimat trădătorul cauzei irlandeze, și, pentru a nu-i aduce prejudicii, dat fiind că Fergus Kilpatrik este unul din*

şefii mişcării, asasinatul lui îl transformă, ironic, în erou. Iar tema răzbunării ocupă locul central în Emma Zunz, *al cărei personaj omonim se va supune violării şi va săvârşi o crimă pentru a răzbuna infamia comisă împotriva tatălui ei. Galeria de spioni, trădători, asasini, cuţitari, jefuitori de cadavre ne arată că fascinaţia lui Borges pentru infamie depăşeşte această fază de creaţie, prelungindu-se până la* Cartea de nisip.

Dar „variatele forme de infamie", cum le numeşte într-o Povestire, vor avea o altă înfăţişare în volumele ulterioare. Aici, însă, în Istoria universală a infamiei, *naraţiunile sunt nişte exerciţii estetice, în care crima nu este însoţită de consideraţii morale. Mai târziu, începând cu naraţiunile din volumul* Ficţiuni.

ÎI!

tratarea infamiei va *fi diferită*: *faptele infame alternează cu dreptatea şi eroismul*; *răzbunarea alternează cu virtutea, iar spiritul parodic este abandonat. Infamia nu va mai fi un simplu exces burlesc, ci va deveni un personaj sau un element dintr-o dramă mai amplă* şi *mai complexă*.

Această primă culegere alcătuită exclusiv din naraţiuni este importantă pentru evoluţia lui Borges ca scriitor şi sub aspect stilistic, nu numai tematic. Aici, el a renunţat la contorsiunile din tinereţe şi a început să caute ceea ce va numi un „stil invizibil", funcţional şi eficient. În Istoria universală a infamiei, *stilul este baroc. În prefaţa la ediţia a doua, îl defineşte el însuşi ca un „stil care, în chip deliberat, îşi epuizează (ori vrea să-şi epuizeze) posibilităţile şi se învecinează cu propria caricatură". Dintre procedeele tipic baroce, este utilizat sistematic oximoronul, care nu va dispărea total nici mai târziu, în faza stilului „invizibil" al maturităţii depline. Justificarea oximoronului se află, într-o formulare memorabilă, într-un text timpuriu, din 1921: „În algebră, semnul plus şi semnul minus se exclud, pe când în literatura contrariilor se înfrăţesc şi impun conştiinţei o senzaţie mixtă, dar nu mai puţin adevărată decât celelalte".*

Aproape toate povestirile din acest volum au titluri oximo-ronice: înspăimântătorul mântuitor Lazams Morell, Necuviinciosul maestru de

ceremonii Kotsuke no Suke, Dezinteresatul asasin Bill Harrigan… *Prin acest procedeu se subliniază caracterul personajelor şi tipul special de umor al textului. În* Furnizorul de nedreptăţi Monk Eastman *se vorbeşte despre „eroi la fel de neînsemnaţi sau de strălucitori precum cei de la Troia sau Jum n", despre oameni care, cu alte cuvinte, dobândesc o statură eroică ridicându-se din infamia lor insignifiantă sau splendidă. Nu sunt eroi epici, ci sunt „eroi sătui de fumul de tutun şi alcool, eroi cu pălării de paie cu panglici colorate, eroi afectaţi de boli ruşinoase, de carii, de dureri respiratorii sau de rinichi". În această atmosferă de farsă, scriitorul poate vorbi despre „vinovata şi magnifica existenţă a crudului mântuitor Lazarus Morell", despre „criminali norocoşi" şi de „temuţi binefăcători"*.

În proza lui Borges, oximoronul nu este doar o particularitate manieristă, ci se află într-o legătură strânsă cu temele, care au de obicei forma unei oglinzi, o formă oximoronică, în care se îngemănează contrariile. Ca la orice scriitor adevărat, forma corespunde conţinutului, şi acestei perfecte adecvări îi datorează Borges eficacitatea stilului său.

Andrei Io ne seu

PROLOG LA ÎNTÂIA EDIŢIE

Exerciţiile de proză narativă care alcătuiesc această carte au fost executate între 1933 şi 1934, Ele îşi au obârşia, cred, în repetatele mele lecturi din Stevenson şi Chesterton, în cele dintâi filme ale lui Von Sternberg şi, poate, în vreo biografie a lui Evaristo Carriego. Abuzează de anumite procedee: enumerările eterogene, brusca soluţie de continuitate, reducerea întregii vieţi a unui ins la două sau trei scene… Nu sunt, nu îşi propun să fie psihologice.

Qt despre exemplele de magie care închid volumul, nu am asupra lor alt drept decât pe acela de traducător şi cititor. Uneori cred că bunii cititori sunt lebede mai tenebroase şi mai rare decât sunt bunii autori. Nimeni nu va tăgădui că piesele atribuite de Valery plusquamperfectului său Edmond Teste valorează, fără nicio îndoială, mai puţin decât cele ale soţiei şi prietenilor lui.

A citi, de altminteri, este o activitate posterioară aceleia de a scrie: mai resemnată, mai cuviincioasă, mai intelectuală.

Buenos Aires, *27 mai 1935*
J. LB. trad. C.H.
L
PROLOG LA EDIŢIA DIN 1954

Aş spune că baroc este acel stil care, în chip deliberat, îşi epuizează (ori vrea să-şi epuizeze) posibilităţile şi se învecinează cu propria lui caricatură. În zadar a vrut să imite Andrew Lang, pe la o mie opt sute optzeci şi ceva, *Odiseea* lui Pope; opera era deja propria ei parodie, iar parodistul nu i-a mai putut spori tensiunea *Baroc* este numele unuia dintre modurile silogismului; veacul al XVIII-lea l-a aplicat anumitor manifestări abuzive din arhitectura şi pictura veacului al XVII-lea; aş spune că este barocă etapa finală a oricărei arte, când îşi etalează şi delapidează mijloacele. Barochismul este intelectual, şi Bernard Shaw a declarat că orice activitate intelectuală este umoristică. Acest umorism este involuntar în opera lui Baltasar Graciăn; este voluntar ori liber consimţit în opera lui John Donne.

Însuşi titlul excesiv al acestor pagini proclamă natura lor barocă. A le atenua ar fi echivalat cu distrugerea lor; de aceea prefer, de data asta, să invoc sentinţa *quod scripsi*, *scripsi* (Ioan, 19, 22) şi să le retipăresc, după douăzeci de ani, fără să schimb o iotă. Sunt jocul iresponsabil al unui timid care n-a avut curajul să scrie povestiri şi care s-a amuzat să falsifice şi să tergiverseze (uneori fără justificare estetică) povestirile altora. De la aceste exerciţii ambigue a trecut la anevoioasa alcătuire a unei povestiri directe – *Omul din colţul străzii roşietice* – pe care a semnat-o cu numele unui bunic al bunicilor lui, Francisco Bustos, şi care a obţinut un succes deosebit şi întrucâtva misterios.

În textul lui, care posedă o intonaţie de mahala, se poate observa lesne că am intercalat unele cuvinte culte: viscere, conversiuni etc. Am făcut-o fiindcă personajul pe care îl numesc zurbagiu face pe grozavul şi aspiră la fineţe, ori (şi acest motiv îl exclude pe celălalt, dar este, poate, motivul adevărat) fiindcă aceşti zurbagii sunt indivizi şi nu vorbesc întotdeauna precum Zurbagiul, care este o idee platonică.

Doctorii Marelui Vehicul ne învaţă că esenţa universului este

vidul. Au perfectă dreptate în ceea ce priveşte această minimă parte din univers care este cartea aceasta. Este plină de spânzurători şi de piraţi, iar cuvântul infamie din titlu te descumpăneşte, dar până la urmă se dovedeşte că nu este altceva decât mult zaOmot pentru nimic. Nu este altceva decât o aparenţă, o suprafaţă de imagini; de aceea s-ar putea să placă. Omul care a aşternut-o pe hârtie era foarte nefericit, dar i-a făcut plăcere s-o scrie; deie Domnul ca ecourile acelei plăceri să ajungă la cititori.

În secţiunea *Eicaetera* am încorporat trei piese noi.

J. LB. trad. D.N.

ÎNSPĂIMÂNTĂTORUL MÂNTUITOR LAZARUS MORELL

Cauza străbună în 1517, Părintelui Bartolomé de las Casas i s-a făcut milă de indigenii care se extenuau în laborioasele infernuri ale minelor de aur antillan şi i-a propus împăratului Carlos al V-lea să importe negri care să se extenueze în laborioasele infernuri ale minelor de aur antillan. Acestei ciudate schimbări a unui filantrop îi datorăm un număr infinit de lucruri: Wues-urile lui Handy, succesul avut la Paris de pictorul doctor „oriental" D. Pedro Figari, reuşita proză venetică a de asemeni „orientalului" D. Vicante Rossi, mărimea mitologică a lui Abraham Lincoln, cei cinci sute de mii de morţi din Războiul de Secesiune, cele trei mii trei sute de milioane cheltuite pentru pensiile militare, statuia imaginarului Falucho, admiterea verbului *a linşa* în cea de a treisprezecea ediţie a *Dicţionarului Academiei*, impetuosul film *Aleluia*, sarcina grea îndeplinită cu baioneta de către Solar în faţa acelor *Cenuşii şi Bruneţi* în Cerrito, graţia domnişoarei Cutare, negrul care l-a asasinat pe Martin Fierro, deplorabila *rumbă Manisero*, arestarea lui Toussaint Louverture de către napoleonişti, crucea şi şarpele din Haiti, sângele de capre tăiate de cuţitele acelui *papaloi*, *el candombe*, mama havaneză a tangoului în afară de aceasta, vinovata şi magnifica existenţă a crudului mântuitor Lazarus Mofell.

Locul

Tatăl Apelor, Mississippi, fluviul cel mai lung din lume, a fost teatrul demn de această incomparabilă canalie. (L-a descoperit Alvarez

de Pineda, iar primul său explorator a fost căpitanul Hernando de Soto, vechi conchistador din Peni, cel care a distrat lunile de închisoare ale lui încă Atahualpa învăţându-l jocul de şah. A murit şi l-au îngropat în apele sale.)

Mississippi este fluviul cu pieptul lat; este un nesfârşit şi întunecat frate al fluviului Parană, din Uruguay, al Amazonului şi Orinocoului. Un fluviu cu ape mulatre; mai bine de patru sute de milioane de tone de noroi transportate de ei insultă în fiecare an Golful Mexicului. Atâta murdărie venerabilă şi antică a construit o deltă, în care cipreşii giganţi ai mlaştinilor cresc direct din rămăşiţele unui continent aflat în perpetuă dizolvare şi în care labirinturile de noroi, de peşti morţi şi de papură dilată frontierele şi pacea fetidului imperiu. Mai sus, la înălţimea pe care se află Arkansas şi Ohio, se întind pământuri, de asemeni joase. Le locuieşte un neam galben de oameni murdari, predispuşi frigurilor, care privesc cu lăcomie pietrele şi fierul, pentru că în lumea lor nu există nimic altceva decât nisip, lemn şi apă murdară.

Oamenii

La începutul secolului al nouăsprezecelea (data care ne interesează) nesfârşitele plantaţii de bumbac care se aflau lângă maluri erau îngrijite de către negri; din zori până-n noapte. Dormeau în cabane de lemn, cu pământ pe jos. În afară de legătura mamă-fiu, rubedenia era convenţională şi confuzi Aveau nume, dar puteau să se lipsească de numele de familie. Nu ştiau să citească. Vocea lor domoală de falset îngâna o englezească cu vocale lente. Munceau în şir, aplecaţi sub cravaşa vechilului. Fugeau, şi oameni cu bărbi niciodată tăiate se aruncau pe cai frumoşi, urmărindu-i cu câini de vânătoare.

Unei urme de speranţe sălbatice şi frici africane adăugaseră cuvintele Scripturii: credeau, prin urmare, în Cristos. Cântau cu evlavie, monoton *Go down Moses*. Mississippi le servea drept magică imagine a sordidului Iordan.

Proprietarii acestor pământuri roditoare şi ai acestor populaţii negre erau cavaleri leneşi şi avari, cu chică stufoasă, care locuiau în conace mari construite cu faţa spre râu – întotdeauna cu un portic

pseudo-grec din pin alb. Un sclav bun îi costa o roi de dolari şi nu rezista mult Unii dintre ei săvârşeau nerecunoştinţa de a se îmbolnăvi şi muri. Din această permanentă nesiguranţă trebuia scos profitul maxim. De aceea îi ţineau în câmp de la răsăritul până la apusul soarelui; şi obţineau de la pământ, în fiecare an, o cultură de bumbac, de tutun sau de zahăr. Pământul, obosit şi slăbit de această cultură intensă, rămânea câţiva ani neputincios; deşertul confuz şi pestriţ se întindea pe plantaţii. În bălţile părăsite, la periferia oraşelor, lângă culturile de trestie distruse şi în noroaiele puturoase trăiau acei *poor whites*, canalia albă. Erau pescari, vânători nedibaci, hoţi de cai. De la negri obişnuiau să cerşească mâncare furată, dar păstrau în atitudinea lor un orgoliu: sângele fără funingine, fără amestec. Lazarus Morell a fost unul din ei.

Omul

Dagherotipele lui Morell, cele pe care obişnuiesc să le publice revistele americane, nu sunt autentice. Această lipsă de nevinovate efigii ale omului, atât de faimos şi memorabil, nu poate fi întâmplătoare, E verosimil să presupunem că Morell a refuzat plăcile cenuşii; în esenţă, pentru a nu lăsa urme inutile care să alimenteze, în grabă, misterul său… Ştim, cu toate acestea, că a fost prost văzut încă de tânăr şi că ochii, destul de apropiaţi, şi buzele drepte nu pledau în favoarea lui. Anii, mai târziu, i-au acordat acea măreţie deosebită pe care o cunosc canaliile cu părul alb, criminalii norocoşi şi neînfrânţi. În ciuda mizeriei din copilărie şi a vieţii pline de griji, era un vechi cavaler din Sud. Cunoştea Scripturile şi predica, aşa cum puţini puteau, cu o convingere deosebită. „L-am văzut pe Lazarus Morell pe amvon”, declară stăpânul unei case de joc din Bâton Rouge, Louisiana, „i-am ascultat cuvintele convingătoare şi i-am văzut ochii plini de lacrimi. Ştiam că era un venetic, un hoţ de negri şi un asasin pe faţa pământului, dar am plâns şi eu”.

O altă mărturie importantă despre aceste efuziuni sacre este cea pe care ne-a lăsat-o Morell însuşi. „Am deschis *Biblia* la întâmplare, am dat peste un verset convenabil din Sfântul Paul şi am predicat timp de o oră şi douăzeci de minute. Nu şi-au pierdut vremea nici Crenshaw,

nici ceilalţi prieteni pentru că au furat toţi caii celor prezenţi. I-am vândut în Arkansas, în afara unuia singur, foarte nărăvaş, pe care l-am oprit pentru mine. îi plăcea şi lui Crenshaw, dar l-am făcut să-şi dea seama că nu-i era bua".

Metoda

Caii furaţi într-un stat şi vânduţi într-altul n-au fost decât o distracţie în cariera delincventă a lui Morell, dar i-au sugerat metoda de lucru care-i asigură acum un loc important în *Istoria universală a infamiei*. Această metodă este unică, nu numai prin împrejurările *sui generis* care-au determinat-o, ci prin abjecţia pe care o necesită, prin mânuirea fatală a speranţei şi prin desfăşurarea treptată, asemănătoare evoluţiei atroce a unui coşmar. Al Capone şi Bugs Moran acţionează cu capitaluri enorme şi mitraliere servile într-un mare oraş, însă afacerile lor sunt murdare. îşi dispută un monopol, atâta tot... Cât priveşte numărul oamenilor, Morell ajunsese să comande vreo mie, toţi cu jurământul depus. Două sute integrau înaltul Consiliu, cel ce promulga ordinele care erau îndeplinite de restul de opt sute. Riscul cădea pe umerii subalternilor. În caz de revoltă erau daţi pe mâna justiţiei, sau erau aruncaţi în nul murdar, cu o piatră sigură de picioare. În mod obişnuit erau mulatri Sarcina lor era următoarea:

Străbăteau – cu o oarecare strălucire de inele, pentru a inspira respect – nesfârşitele plantaţii din Sud Alegeau un negru nefericit şi-i propuneau libertatea. îi spuneau să fugă de la stăpânul său pentru a fi vândut de ei, a doua oară, pe o proprietate îndepărtată. îi vor ajuta să fugă din nou, după care-l vor conduce într-un stat liber. Bani şi libertate, dolari sunători de argint şi libertate, ce altă tentaţie mai bună ar fi putut să-i ofere? Şi sclavul îndrăznea să fugă pentru prima dată.

Drumul lui firesc era râul o canoe, burta unui vapor, un şlep, O balsă1 uriaşă ca un cer, cu o căsuţă în vârf sau cu un cort de pânză; cu care dintre ele, nuconta; totul era să se ştie în mişcare?" sigur pe râul neobosit... îl vindeau pe o altă plantaţie. Fugea încă o dată spre locurile de trestie sau spre mlaştini. Atunci, teribilii binefăcători (de care începea să se teamă) îi vorbeau spre cheltuielile neînţelese şi-i spuneau că trebuie să-l vândă Pentru ultima oari la întoarcere îi vor da

partea sa din cele

1 Ambarcaţie uşoară din lemn de balsa. specifică marilor fluvii a» iericane. («în)

două vânzări şi libertatea. Omul se lăsa vândut, muncea o vreme, şi înfrunta în ultima-i fugă riscul câinilor de vânătoare şi bătaia. Se întorcea cu sânge, cu sudoare, cu disperare şi cu vis.

Libertatea finală

Ar trebui avut în vedere şi discutat aspectul juridic al acestor fapte. Negrul nu era pus în vânzare de către oamenii lui Morell până când stăpânul acestuia nu denunţa fuga sa şi oferea o recompensă celui ce-l va găsi. În felul acesta putea să-l reţină oricine, vânzarea ulterioară fiind un abuz de încredere şi nu un furt. A apela la justiţia civilă însemna o cheltuială inutilă, pentru că daunele nu se plăteau niciodată.

Toate acestea erau motive de linişte, dar nu definitive. Negrul putea să vorbească; negrul, din pură mulţumire sau din nefericire, era capabil să vorbească. Câteva pahare de whisky de secară în lupanarul *Cairo* din Illinois, unde copilul nimănuia, născut sclav, va merge pentru a-şi cheltui banii pe care ei nu aveau pentru ce să i-i dea, şi se ducea de râpă tot secretul. Prin anii aceia, un Partid Aboliţionist agita, în Nord, o turmă de nebuni periculoşi care negau proprietatea şi predicau libertatea negrilor, incitându-i la fugă. Morell n-avea să se lase confundat cu aceşti anarhişti Nu era un yankeu, era un om alb din Sud, fiu şi nepot de albi şi aştepta să se retragă din afaceri pentru a fi un cavaler care să aibă plantaţiile proprii de bumbac şi aplecatele şiruri de sclavi. Cu exprimarea sa, nu se expunea riscurilor inutile.

Fugarul aştepta libertatea. În clipa aceea, mulatrii întunecaţi ai lui Lazarus Morell îşi transmiteau un ordin care putea să nu fie altceva decât un gest şi-l eliberau de vedere, de auz, de pipăit, de zi, de infamie, de timp, de binefăcători, de milă, de aer, de câini, de univers, de speranţă, de sudoare şi de el însuşi. Un glonţ, un cuţit în pântec, sau o lovitură, şi broaştele ţestoase sau bărbunii din Mississippi primeau ultima ştire.

Catastrofa

Făcut de oameni de încredere, comerţul trebuia să prospere. La începutul anului 1834 vreo şaptezeci de negri fuseseră;

„Emancipaţi" de Morell şi alţii erau dispuşi să-i urmeze pe aceşti precursori norocoşi. Zona operaţiilor era mare şi trebuiau noi ajutoare, între cei care-au depus jurământul se afla un băiat, Virgil Stewart, din Arkansas, care s-a distins repede prin cruzimea sa Acest băiat era nepotul unui cavaler care pierduse mulţi sclavi. În august 1834 a rupt jurământul şi l-a denunţat pe Morell şi pe ceilalţi. Casa lui Morell din New Orleans a fost înconjurată de justiţie. Morell, dintr-o neatenţie sau dintr-un noroc, a reuşit să scape.

Au trecut trei zile. Morell a stat ascuns într-o casă veche, cu curţi şi ziduri pline cu plante agăţătoare şi statui, din strada Toulouse. Pare să fi mâncat foarte puţin şi se mai spune că obişnuia să străbată desculţ marile camere întunecoase, fumând, gânditor, ţigările lui lungi. Printr-un sclav din casă a trimis două scrisori, una la Natchez şi alta la Red River. A patra zi au intrat în casă trei persoane şi au rămas discutând cu el până în zori. În cea de a cincea zi, Morell s-a ridicat când se întuneca, a cerut un brici şi şi-a ras barba cu mare grijă S-a îmbrăcat şi-a ieşit A străbătut cartierele din Nord cu calm şi fără grabă. Ajuns în câmp, lângă pământurile joase de pe Mississippi, a mers mai încet

Planul său era de un curaj nebun. Urma să se sprijine pe ultimii oameni care încă-i datorau respect: supuşii negri ai Sudului. Aceştia şi-au văzut tovarăşii lor fugind şi nu i-au văzut întorcându-se. Credeau, prin urmare, în libertatea lor. Planul lui Morell cuprindea o revoltă generală a negrilor, luarea oraşului New Orleans, jefuirea şi cucerirea sa Morell, prăbuşit şi-aproape sfârşit din cauza trădării, se gândea la un răspuns continental: un răspuns în care criminalul era proslăvit, în istorie, ca un mânîuitor. S-a îndreptat, în acest scop, spre Natchez, unde puterea sa era mai bine consolidată. Transcriu întâmplările acestei călătorii:

„Am mers patru zile fără să fi putut să-mi procur un cal. În cea de-a cincea zi am poposit lângă un pârâiaş pentru a mă odihni şi a-mi face rost de mâncare. Stăteam pe un trunchi prăbuşit şi mă gândeam la

drumul pe care-l străbătusem în acest timp, când Sm văzut oprindu-se un călăreţ, pe un cal murg, bine legat, îndată ce l-am zărit, m-am hotărât să-i iau calul. M-am ridicat în picioare, l-am ţintit cu un foarte frumos pistol cu repetiţie şi i-am poruncit să descalece. S-a supus, am luat calul de căpăstru Şi i-am ordonat să meargă drept înainte. A făcut vreo două sute se paşi şi s-a oprit Mi-a spus: «Cum văd că eşti hotărât să mă °mori, lasă-mă să mă rog». I-am răspuns că n-aveam timp să ascult rugăciuni. A căzut în genunchi şi i-am tras un glonţ în ceafă. I-am deschis burta, i-am scos maţele şi l-am aruncat în apă. I-am percheziţionat buzunarele şi-am găsit patru sute de dolari şi treizeci şi şapte de centime, precum şi nişte hârtii pe care nu m-am grăbit să le citesc. Avea cizmele noi, strălucitoare şi-mi veneau bine. Pe ale mele, destul de purtate, le-am scufundat în pârâiaş.

Astfel am făcut rost de calul de care aveam nevoie pentru a intra în Natchez".

Întrerupere

Morell, conducând populaţia neagră care visa să-l spânzure. Morell spânzurat de armata neagră pe care visa s-o conducă – îmi vine greu să mărturisesc faptul că istoria din Mississippi n-a profitat de astfel de ocazii bogate. Contrariu oricărei justiţii poetice (sau simetrii poetice), râul crimelor sale nu i-a fost mormânt. La doi ianuarie 1845, Lazarus Morell a murit de congestie pulmonară într-un spital din Natchez, unde se internase sub numele de Silas Buckley. A fost recunoscut de unul dintre oamenii din salon. În zilele de doi şi de patru, sclavii de pe anumite plantaţii au vrut să se răscoale, dar au fost reprimaţi fără prea mari vărsări de sânge.

trad. D.N.

NEADEVĂRATUL IMPOSTOR TOM CASTRO

Îi spun aşa pentru că sub acest nume a fost cunoscut pe străzile şi în casele de la Talcahuano, Santiago de Chile şi Valparaiso, prin 1850, şi se cuvine să-l mai poarte încă o dată, acum când se întoarce în aceste locuri – măcar în calitate de simplă fantasmă şi pentru pierderea timpului de sâmbătă1.

Registrul de naşteri din Wapping îl numeşte Arthur Orton şi-l

înregistrează în ziua de 7 iunie 1834. Ştim că era fiul unui măcelar, că în copilărie a cunoscut mizeria fără gust a cartierelor sărace din Londra şi că a simţit încă de pe atunci chemarea mării Acest lucru nu-i ceva neobişnuit *Run away io sea*, a fugi la mare, reprezintă ruptura englezească tradiţională de autoritatea părinţilor şi începutul eroic o recomandă chiar şi geografia şi o menţionează *Scriptura* (Psalmul CVH): *Cei care plutesc cu corăbiile pe mare*, *cei care fac negoţ pe marile ape*; *aceştia văd puterea lui Dumnezeu şi minunile lui*. Orton a fugit din cartierul său mizerabil de culoarea roşului murdar de funingine, a plutit pe mare, a admirat Crucea Sudului şi a dezertat în portul Valparaiso. Era un om de-o idioţenie fără margini în mod logic, ar fi putut (şi ar fi trebuit) să moară de foame, dar jovialitatea sa confuza, permanentul surâs şi infinita sa blândeţe i-au înlesnit favoarea unei anume familii Castra, al cărei nume l-a adoptat. Din acest episod sud-american ne-au rămas urme, dar recunoştinţa sa n-a decăzut din moment ce în 1861 reapare în Australia, mereu cu acest nume: Tom Castra în Sydney l-a cunoscut pe un oarecare Bogle, servitor negru. Bogle, fără a fi frumos, avea aerul acesta aşezat şi monumental, această soliditate ca o operă de inginerie pe care o capătă omul negru intrat în ani, în carne şi autoritate. Mai avea încă o calitate pe care anumite manuale etnografie au negat-o în cazul rasei sale: inspiraţia genială, tra un bărbat binecrescut şi cuviincios, cu vechile pofte africane foarte corectate prin uzul şi abuzul calvinismului. În afara

Această metaforă îmi serveşte pentru a-i anunţa cititorului că ” lamele biosrafii care urmează au apărut în suplimentul de sâmbătă al u „i ziar de după-amiază.

L

vizitelor la zei (lucru pe care-l vom descrie mai încolo), erai absolut normal, fără nicio altă ciudăţenie decât o pudică şi îndelungată teamă care-l făcea să şovăie la intrările străzilor, temător de sosirea vehiculului violent care va pune capăt zilelor1 sale, sosire care putea să vină din Răsărit, Apus, Sud sau Nord. Orton l-a cunoscut într-o după-amiază, în colţul unei străzi în ruină din Sydney, venindu-i în gând, chiar în clipa aceea, hotărârea de tragere la sorţi a morţii

imaginare. După ce l-a privit îndelung, i-a oferit braţul şi amândoi au traversat surprinşi strada inofensivă. Din acea după-amiază confuză s-a stabilit un protectorat: cel al negrului nesigur şi monumental asupra obezului zănatec din Wapping. În septembrie 1865, cei doi au citit într-un ziar local un anunţ dezolant

Idolatrizatul om mort

La sfârşitul lui aprilie 1854 (în timp ce Orton provoca efuziunea ospitalităţii chiliene, vastă, asemeni curţilor sale), vaporul *Mermaid*, venind dinspre Rfo de Janeiro şi îndreptându-se spre Liverpool, a naufragiat în apele Atlanticului. Printre cei care-au pierit atunci se afla şi Roger Charles Tichbome, militar englez crescut în Franţa, fiul moştenitor al uneia dintre cele mai de vază familii catolice din Anglia Poate să pară neadevărat, dar moartea acestui tânăr franţuzit care vorbea engleza cu cel mai pur accent parizian şi stârnea o mânie egală doar cu cea pe care o stârneşte inteligenţa, graţia şi pedanteria franceză, a constituit o întâmplare transcendentală în destinul lui Orton, cel care nu-l văzuse niciodată. Lady Tichbome, înspăimântata mamă a lui Roger, a refuzat să creadă în moartea acestuia şi a publicat anunţuri disperate în ziarele de cea mai mare circulaţie. Unul dintre aceste anunţuri a căzut în blajinile mâini funerare ale negrului Bogle, care-a conceput un plan genial.

Virtuţile nepotrivirii

Tichborne era un cavaler zvelt, cu aer tăcut, cu trăsături aspre, cu faţă închisă, cu părul negru şi moale şi cu o precizie, în vorbire, supărătoare; Orton era un nătâng debordant, cu un pântec uriaş, cu trăsături destul de vagi, cu pielea aproape pistruiată, cu păr castaniu şi cârlionţat, cu ochi apatici şi cu vorbirea ştearsă şi domoală. Bogle s-a gândit că datoria lui Orton era de a se îmbarca pe primul vapor de Europa, pentru a satisface speranţa Lady-ei Tichborne, declarând că este fiul său. Planul era de-o ingeniozitate smintită. A căutat un exemplu uşor. Dacă un impostor ar fi pretins, în 1914, că este împăratul Germaaiei, primul lucru pe care ar fi trebuit să-l falsifice ar fi fost mustăţile în furculiţă, braţul uscat, sprâncenele autoritare, mantia cenuşie, ilustrul piept plin de decoraţii şi coiful înalt Bogle era mult

mai subtil: ar fi prezentat un Kaiser spân, străin de orice însuşiri militare şi pajure de onoare şi cu braţul stâng de o sănătate neîndoielnică. Nu insistăm asupra metaforei; ştim că a prezentat un Tichborne nătâng, cu un surâs amabil de imbecil, cu părul castaniu şi o ignoranţă a limbii franceze, imposibil de îmbunătăţit Bogle ştia că un facsimil perfect al atât de doritului Roger Charles Tichborne îi era cu neputinţă să obţină. Ştia, de asemenea, că orice asemănare pe care ar fi reuşit-o n-ar fi făcut nimic altceva decât să pună în evidenţă anumite deosebiri inevitabile. A renunţat, de aceea, la orice asemănare. A intuit că enorma inepţie a oricărei pretenţii ar fi o dovadă convingătoare care să arate că nu-i vorba de o fraudă care n-ar fi dat la iveală niciodată, într-un mod atât de flagrant, cele mai simple dovezi spre a convinge. Nu trebuie pierdut din vedere nici colaborarea atotputernică a timpului: patrusprezece ani de emisferă australă şi de neprevăzut pot să schimbe un om destul de uşor.

Un alt motiv fundamental: repetatele şi nesăbuitele anunţuri ale Lady-ei Tichborne demonstrau deplina ei siguranţă că Roger Charles nu a murit, precum şi voinţa ei de a-l recunoaşte.

Întâlnirea

Tom Castro, amabil ca întotdeauna, i-a scris Lady-ei Tichbome. Pentru a-şi întări identitatea, i-a invocat dovada evidentă a celor un aluniţe de pe sânul stâng şi acel episod din copilăria sa, atât de întristător, dar în acelaşi timp atât de memorabil, când l-a atacat un roi de albine. Scrisoarea era scurtă şi spre asemănarea cu °m Castro şi Bogle, făcea abstracţie de scrupule ortografice. În linpunătoarea singurătate a unui hotel din Paris, femeia a citit-o şi a recitit-o cu lacrimi de fericire în ochi şi în câteva zile şi-a] adus aminte de amintirile despre care vorbea fiul său.

Pe şaisprezece ianuarie 1867, Roger Charles Tichbome şi-a1 anunţat sosirea la hotelul respectiv. L-a precedat servitorul său respectuos, Ebenezer Bogle. Era o zi însorită de iarnă; ochii obosiţi ai Lady-ei Tichbome erau împăienjeniţi de plâns. Negrul a deschis larg ferestrele. Lumina a jucat rol de mască: mama şi-a recunoscut fiul precoce şi l-a îmbrăţişat Acum, când totul era limpede, putea să se

lipsească de jurnalul şi scrisorile pe care el i le trimisese din Brazilia: simple reflexe adorate care i-au hrănit singurătatea celor patrusprezece ani înnoraţi. I le restituia cu mândrie: nu lipsea niciuna.

Bogle a surâs cu toată discreţia: placida fantasmă a lui Roger Charles avea cum să se documenteze.

Ad Majorem Dei Gloriam

Această fericită recunoaştere care pare să îndeplinească una din tradiţiile tragediilor clasice, ar fi trebuit să încoroneze această istorie, lăsând trei fericiri asigurate sau cel puţin probabile: cea a adevăratei mame, cea a fiului apocrif şi tolerant şi cea a conspiratorului recompensat de apoteoza providenţială a faptelor sale. Destinul (acesta este numele pe care-l dăm nesfârşitei prezenţe a miilor de cauze presimţite) însă, n-a vrut-o astfel. Lady Tichbome a murit în 1870, iar rudele au depus plângere împotriva lui Arthur Orton pentru uzurpare de stare civilă. Lipsiţi de lacrimi şi singurătate, dar nu de avariţie, n-au crezut niciodată în obezul şi aproape analfabetul fiu precoce care-a reînviat atât de pe neaşteptate din Australia. Orton conta pe sprijinul nenumăraţilor creditori care recunoscusem. că el era Tichbome pentru ca să-i poată plăti.

De asemenea, conta pe prietenia avocatului familiei, Edward Hopkins şi pe cea a anticarului Francis J. Baigent Asta însă, nu era de-ajuns. Bogle s-a gândit că pentru a câştiga partida avea neapărată nevoie de un curent popular favorabil. Şi-a luat pălăria cu boruri largi şi umbrela decentă şi-a ieşit pe străzile pitoreşti ale Londrei pentru a căuta să se inspire. Era aproape de seară; Bogle a rătăcit pe străzi până când o lună de culoarea mierii s-a oglindit în apa rectangulară a fântânilor publice. Zeii l-au vizitat Bogle a fluierat un birjar şi i-a cerut să-l ducă la locuinţa anticarului Baigeni. Acesta a trimis ziarului *Times* o scrisoare lungă în care declara că presupusul Tichbome era un impostor neruşinat o semna părintele Gondron, din partea Societăţii lui Iisus. I-au urmat alte denunţuri papiste. Efectul a fost imediat: oamenii de bună-credinţă n-au întârziat să bănuiască în Sir Roger Charles victima unui abominabil complot al iezuiţilor.

Trăsura

Procesul a durat o sută nouăzeci de zile. Au depus jurământ mai bine de o sută de martori care au susţinut că acuzatul e Tichbome. Între aceştia patru tovarăşi de arme din regimentul şase dragoni. Partizanii săi nu încetau să repete că nu era vorba de un impostor, pentru că dacă ar fi fost, ar fi încercat să imite portretul din tinereţe al modelului său. În afară de aceasta, Lady Tichbome îl recunoscuse şi e un lucru evident că o mamă nu se înşală. Totul mergea bine sau mai puţin bine până când o iubită a lui Orton a compărut în faţa tribunalului pentru a depune mărturie. Bogle nu s-a intimidat de această perfidă manevră a „rudelor": şi-a luat din nou umbrela şi-a ieşit pentru a implora o a treia iluminare pe străzile Londrei. Nu vom şti niciodată dacă a avut-o. Mai înainte de a ajunge la Primrose Hill, l-a ajuns temutul vehicul care-l urmărea din străfundul anilor. Bogle l-a văzut venind, a schiţat un strigăt, dar nu s-a ferit A fost proiectat cu violenţă de caldarâm. Copitele ameţitoare ale mârţoagei i-au crăpat capul.

Spectrul

Tom Castro era fantasma lui Tichbome, dar era o biată fantasmă bântuită de geniul lui Bogle. Când i-au spus că acesta a urit, s-a prăbuşit A continuat să mintă, dar cu foarte puţin entuziasm şi contradicţii neaşteptate. Finalul era uşor de prevăzut

Pe 27 februarie 1874, Arthur Orton (alias) Tom Castro a °şi condamnat la patrusprezece ani de muncă silnică. La închisoare s-a făcut iubit; era meseria sa Purtarea sa exemplară i-a ad o graţiere de patru ani. Când a trebuit să părăsească şi această ospitalitate – cea a închisorii – a străbătut satele şi centrul Regatului Unit, ţinând scurte conferinţe în care-şi declara inocenţa sau îşi recunoştea vinovăţia. Modestia şi dorinţa sa de al şi pe plac erau atât de puternice încât de multe ori a început prin a se apăra şi a sfârşit prin a se mărturisi, întotdeauna pe gustul I publicului.

A murit la 2 aprilie 1898.

trad. D.N.

VĂDUVA CHING, PIRATA

Cuvântul *corsare* implică riscul de a deştepta o amintire mai

degrabă incomodă: aceea a unui vodevil decolorat, cu flecăreli de ostentative subrete ce evoluau, travestite în pirate coregrafice, pe mări de vizibil cartoa şi, totuşi, corsare au existat femei dibace în manevrele marinăreşti, în guvernarea unor echipaje bestiale, în urmărirea şi prădarea corăbiilor uriaşe. Una din ele a fost Mary Read, care a declarat, odată, că meseria de pirat nu-i hărăzită orişicui, şi că, pentru a-i face faţă aşa cum se cuvine, trebuie să te dovedeşti bărbat cu inima vitează, întocmai cum e ea. În asprele începuturi ale carierei ei, când n-ajunsese încă la rang de căpitan, unul dintre ibovnicii pe care îi avea pe arunci a fost batjocorit de cel mai fioros ins de la bord Mary l-a provocat la duel şi s-au luptat cu mâinile amândouă, după străvechiul obicei al insulelor Caraibe: adâncul şi precarul pistol în mâna stângă, sabia credincioasă în dreapta Pistolul a dat greş, dar spada n-a făcut-o de ruşine… Pe la 1720, aventuroasei cariere a lui Mary Read i-a pus capăt un ştreang spaniol, în Santiago de la Vega (Jamaica).

O altă pirată a acelor mări a fost Anne Bonney, superbă irlandeză cu sâni înalţi şi plete înfocate, care nu o dată şi-a primejduit viaţa în abordarea navelor. A fost tovarăşa de arme a lui Mary Read şi, în cele din urmă, de spânzurătoare. Iubitul ei. căpitanul John Rackam, şi-a avut şi el partea lui de ştreag în acea ultimă reprezentaţie. Anne, dispreţuitoare, a nimerit fără să ştie această aspră variantă a replicii prin care, odinioară, Aixa l-a mustrat pe Boabdil: „Dacă te-ai fi luptat ca un bărbat, nu te-ar mai spânzura acum ca pe un câine".

A treia, mai norocoasă şi mai bogată în zile, a fost o aprigă pirată ce s-a luptat în apele Asiei, din Marea Galbenă şi până în fluviile de la frontiera Annam-ului. Vorbesc despre neînduplecata văduvă a lui Ching.

Anii de ucenicie

Pe la 1797, acţionarii numeroaselor escadre piratereşti din acea mare întemeiară un consorţiu şi-l numiră amiral pe un anume Ching, ins nemilos şi încercat în lupte. Acesta se dovedi într-atâta de aprig şi de crunt în jefuirea coastelor, încât locuitorii, plini de groază, implorară, cu peşcheşuri şi lacrimi, pavăza imperială. Tânguitoarea lor cerere nu rămase fără răspuns: primiră neîntârziat porunca de a da foc

propriilor sate, de a da uitării îndeletnicirile lor pescăreşti, de a se retrage în inima uscatului şi de a învăţa o ştiinţă necunoscută lor, numită agricultură. Făcură întocmai, şi păcăliţii agresori nu mai găsiră decât ţărmuri pustiite. Fură siliţi să se dedice, aşadar, jafului de corăbii: jaf încă mai păgubitor decât acela dinainte, din pricină că aducea mari neajunsuri negoţului Guvernul imperial nu mai stătu la gânduri şi le porunci foştilor pescari să părăsească vitele şi plugul şi să-şi recapete vâsle şi năvoade. Aceştia se răzvrătiră, căci încă stăruiau în vechea spaimă, drept care autorităţile optară pentru o soluţie cu totul diferită: să-l numească pe amiralul Ching şef al Grajdurilor Imperiale. Acesta era tocmai pe cale de a se lăsa corupt Acţionarii, însă, o aflară la timp, şi virtuoasa lor indignare se exprimă printr-un platou cu omizi veninoase, gătite cu orez. Explozivul se dovedi fatal: fostul amiral şi proaspătul şef al Grajdurilor Imperiale îşi dădu sufletul zeităţilor mării Văduva, transfigurată de dubla trădare, îşi adună piraţii, le dezvălui întortocheatul caz şi le ceru cu fermitate să respingă atât bunăvoinţa perfidă a împăratului, cât şi dubioasele servicii ale acţionarilor cu gusturi înveninătoare. Le propuse jaful pe cont propriu şi votarea unui nou amiral Ea însăşi a fost cea aleasă. Era o femeie vânoasă, cu priviri lâncede şi zâmbet cariat. Părul cănit şi dat cu ulei avea mai multă strălucire decât ochii

La ordinele ei domoale, corăbiile se lansară către aventuri şi către largul mării

Comanda

Treisprezece ani de metodice primejdii s-au scurs după aceea Flota se alcătuia din şase escadre, sub pavilioane de culori diferite: roşu, galben, verde, negru, violet, precum şi semnul şarpelui, care era al navei comandante. Şefii se numeau Pasăre şi Piatră, Pedeapsă a Apelor din Zori, Giuvaier al Echipajului, Val Plin de Peşti şi Soare înalt Regulamentul, redactat de văduva Ching în persoană, era de o neîndurătoare străşnicie, iar stilul lui precis şi laconic era lipsit veştedele flori retorice care conferă o maiestate mai degrabă rizibilă stilului chinez imperial, din care vom furniza ulterior câteva îngrijorătoare exemple. Transcriu unele articole:

„Toate bunurile transbordate de pe navele inamice vor trece *într-un depozit şi acolo vor fi înregistrate. A cincea parte din cantitatea adusă de fiecare pirat îi va fi înapoiată după aceea; restul rămâne în depozit. Încălcarea acestei porunci se pedepseşte cu moartea.*

Pedeapsa aplicată piratului care îşi va *fi părăsit postul fără permisiune specială este străpungerea publică a urechilor. Repetarea acestei greşeli se pedepseşte cu moartea.*

Raporturile cu femei răpite de prin sate sunt interzise pe puntea vasului. Vor trebui să aibă loc mimai în cală şi niciodată fără permisiunea pazei. Încălcarea acestei porunci se pedepseşte cu moartea".

Informaţii furnizate de prizonieri asigură că tainul acestor piraţi consta, în cea mai mare parte, din pesmeţi, din obezi şobolani domesticiţi ca şi din orez fiert, şi că în zilele de bătălie obişnuiau să toarne. În băuturile lor tari, şi praf de puşcă. Jocurile de cărţi şi zaruri frauduloase, cupa şi rombul la „fantan", vizionara pipă cu opium şi rachiul constituiau divertismentul ceasurilor de răgaz. Două spade simultan mânuite erau armele preferate. Înaintea abordării îşi ungeau pometii obrajilor şi trupul cu o infuzie de usturoi: infailibil talisman împotriva ofensei armelor de foc.

Membrii echipajului călătoreau cu femeile lor, iar căpitanul cu un harem alcătuit din cinci sau şase roabe, pe care biruinţele îl primeneau.

Vorbeşte Kia-King, tânărul împărat

Pe la jumătatea anului 1809 a fost promulgat un edict imperial, din care transcriu partea de la început şi pe aceea de la urmă. Mulţi au fost cei care i-au criticat stilul:

„Oameni nemernici şi primejdioşi, oameni ce calcă pâinea în picioare, oameni care nesocotesc lanna adunătorilor de biruri ca şi pe a bie (ilor orfani, oameni pe ale căror straie de taină sunt figuraţi fenixul şi dragonul, oameni ce tăgăduiesc adevărul cărţilor tipărite, oameni ce îngăduie ca lacrimile să le curgă pe obraji cu ochii aţintiţi spre miazănoapte – tulbură tihna plină de noroc a nurilor noas„ e ca şi străvechea încredere a mărilor ce ne aparţin. În şubrede corăbii găurite

ei înfruntă zi şi noapte furtuna. Ţelul lor nu este mă

131

muntos: *nu sunt şi n-au fost niciodată adevăraţii prieteni ai corăbierului. Departe de a-i oferi pavăza lor, ei îl atacă într-o feroce înverşunare şi îl poartă spre ruină, spre schilodire sau spre moarte. Iirfivig astfel legile naturale ale Universului, făcând ca apele să se reverse, ca* (*armurile să se inunde, ca fiii să se întoarcă împotrim părinţilor iar rosturile ploii şi ale secetei să fie zdruncinate*…

…*Prin urmare* îţi *încredinţez pedepsirea lor, Amirale Kvo-Lang. Şi nu uita că îndurarea este un atribut imperial şi că ar fi dovadă de trufie ca un supus să şi-o asume. Fii crud, fii drept, fii ascultat, fii victorios*".

Incidentala referire la şubredele ambarcaţiuni era, de bună seamă, falsă. Scopul ei era cel de a spori curajul expediţiei lui Kvo-Lang. Nouăzeci de zile mai târziu, forţele văduvei Ching le înfruntară pe cele ale Imperiului Central. Aproape o mie de nave se luptară din zori şi până-n zorii zilei următoare. Un cor confuz, alcătuit din clopote, din tobe, din lovituri de tun, din imprecaţii, din gonguri şi din profeţii, acompanie întreaga acţiune. Forţele Imperiului fură zdrobite. Nici neîngăduita îndurare şi nici poruncită cruzime nu avură prilejul de a se manifesta. Kvo-Lang respectă un rit pe care generalii noştri înfrânţi preferă să-l omită: sinuciderea

Ţărmurile înspăimântate

Atunci cele şase sute de jonci de război şi cei patruzeci de mii de piraţi biruitori ai văduvei trufaşe urcară gurile fluviului şi-Kiang, multiplicând incendii şi înspăimântătoare orgii şi orfani fără de număr la babord şi tribord. Sate întregi fură pustiite. Numai într-unul singur numărul prizonierilor trecu de o mie. O sută douăzeci de femei care-şi puseseră speranţa în vaga ocrotire a trestiilor şi a orezăriilor din preajmă fură date în vileag de plânsul neostoit al unui prunc şi vândute apoi în Macao. Deşi îndepărtate, nevolnicele lacrimi precum şi doliul acelor prădăciuni răzbătură până la Kia-King, Fiul Cerului. Unii istorici pretind că l-ar fi îndurerat mult mai puţin decât dezastrul expediţiei sale punitive Fapt neîndoielnic este că puse atunci la cale o a doua, cumplită în pavilioane, în marinari, în soldaţi, în scule de război, în

provizii, în prezicători şi astrologi. Comanda îi reveni, de data aceasta, lui Ting-Kvei. Strivitoarea mulţime de nave urcă delta fluviului şi-Kiang şi închise trecerea escadrei piratereşti Văduva se pregăti de bătălie. O presimţea anevoioasă, foarte anevoioasă, aproape deznădăjduită; nopţi şi luni de jaf şi trândăvie îi şubreziseră oamenii. Bătălia întârzia să înceapă. Fără grabă, soarele se înălţa şi cobora deasupra trestiilor tremurătoare. Oameni şi arme stăteau necontenit de veghe. Amiezile erau mai vehemente, amurgurile, însă, nesfârşite.

Dragonul şi *Vulpea*

Cu toate acestea, înalte stoluri leneşe de imponderabili dragorii se ridicau în fiecare seară de pe corăbiile escadrei imperiale şi se aşezau cu gingăşie pe faţa apei şi pe punţile corăbiilor inamice. Erau aeriene construcţii din hutie şi trestie, asemănătoare zineielor, şi argintată sau roşia lor suprafaţă repeta neîncetat aceleaşi semne. Văduva cercetă neliniştită aceşti ordonaţi meteori şi citi în ei lenta şi confuza fabulă despre un dragon care ocrotise întotdeauna o vulpe, în ciuda lungilor ei ingratitudini şi a constantelor delicte. Luna pe cer începu să se îngusteze, dar figurile din hutie şi trestie continuau să aducă, în fiecare seară, aceeaşi istorie, cu aproape imperceptibile variaţii Văduva se neliniştea şi sta pe gânduri când luna se rotunji din nou pe cer şi pe apa roşiatică, istoria păru să se apropie de sfârşit. Nimeni nu putea prevedea dacă o nelimitată îngăduinţă sau o nelimitată pedeapsă aveau să se abată asupra vulpii, însă inevitabilul sfârşit se apropia Văduva înţelese. Aruncă cele două spade în râu, îngenunche într-o barcă şi porunci să fie dusă până la nava ce comanda flota imperială.

Se însera; cerul era plin de dragoni, de data aceasta galbeni Văduva murmura o frază. „Vulpea caută aripa dragonului", rosti în clipa când urcă la bord

Apoteoza

Cronicarii susţin că vulpea dobândi. iertarea şi că îşi închină lenta ei bătrâneţe contrabandei de opium. Încetă de a mai fi Văduva; îşi luă un nume a cărui traducere ar fi Strălucirea Adevăratei învăţături.

Din ziua aceea (scrie un istoric) *navele îşi redobândiră tihna*.

Cele patru mări ca şi inumerabilele râuri deveniră sigure şi binecuvântate.

Plugarii putură să-şi vândă spadele şi să-şi cumpere vite pentru aratul câmpului. Închinară jertfe, înălţară rugăciuni pe culmile munţilor şi se veseliră cât fii ziua de mare, cântând îndărătul Paravanelor.

tradir

L

FURNIZORUL DE NEDREPTĂŢI MONK

EASTMAN

Cei din America aceasta

Profilaţi pe fondul albastru al unui perete sau pe cerul înalt, doi cumetri înfăşuraţi în haine foarte negre, dansează în pantofi femeieşti un dans foarte grav, cel al cuţitelor perechi, până când dintr-o ureche răsare o garoafă, căci cuţitul a pătruns în omul care prin moartea sa orizontală pune capăt dansului fără muzică, Resemnat, celălalt îşi potriveşte pălăria şi-şi consacră bătrâneţile povestirii acestui duel atât de corect Aceasta este istoria amănunţită şi totală a răutăţii noastre. Cea a bătăuşilor din New York este mai grăbită şi mai neroadă.

Cei din cealaltă

Istoria bandelor din New York (reluată în 1928 de către Herbert Asbury într-un volum atrăgător de patru sute de pagini in-octavo) are confuzia şi cruzimea cosmogoniilor sălbatice şi foarte mult din inepţia lor gigantică: subsoluri de vechi berării amenajate ca hanuri pentru negri, un New York rahitic, de trei etaje, bande de tâlhari cu cea din Mlaştina din Angeles (*Swamp Angels*) care rătăcea printre labirinturile canalelor, de tâlhari ca acei *Daybreak Boys* (*Băieţii Zărilor*) care recrutau asasini precoci de zece şi unsprezece ani, giganţi singuratici şi neruşinaţi ca acei mardeiaşi sălbatici *Galerudos Fieros* (*Plug Uglies*), care provocau neverosimilul râs al vecinului printr-un simplu joben ţeapăn, umplut cu IM şi cu poalele cămăşii fluturând în vântul cartierului, dar cu o bâtă pe care ştiau să o mânuiască la fel de bine cum mânuiau pistolul; bande de jefuitori ca acei Iepuri Morţi (*Dead Rabbiis*) care intrau în bătălie sub semnul unui iepure mort, înfipt într-un par; oameni ca Johnny Dolan zis

Dandy, faimos prin cârlionţul unsuros de pe frunte, prin bastoanele cu cap de maimuţă şi prin montura fină de aramă pe care obişnuia s-o poarte pe arătător pentru a sparge ochii adversarului; oameni asemeni lui Kit Burns, capabil să decapiteze dintr-o singură muşcătură un şoarece viu; ca Bllnd Danny Lyons, flăcău blond cu imenşii săi ochi morţi, codoş a trei prostituate care păşeau mândre de el; şiruri de case cu felinare colorate ca acelea întreţinute de cele şapte surori din New England, care destinaseră câştigurile din noaptea Anului nou binefacerii; oamenii care organizau bătăi între broaşte famelice sau câini; case de jocuri chinezeşti, femei ca mereu văduva Red Norah, iubită şi disputată de către toţi bărbaţii care-au condus banda *Gophers*; femei ca Lizzie the Dove, care s-a îmbrăcat în doliu când l-au executat pe Danny Lyons şi a murit tăiată de Gentle Maggie, care şi-a răzbunat vechea pasiune pentru un bărbat orb; răzmeriţe ca cea dintr-o săptămână sălbatică din 1863, când au fost incendiate o sută de case şi cu puţin n-au pus stăpânire pe oraş; lupte de stradă în care omul se pierdea ca în mare pentru că-l jucau în picioare până murea; hoţi şi otrăvitori de cai, asemeni lui Yaske Nigger – ţes această istorie haotică. Cel mai faimos erou al său este Edward Delaney, alias William Delaney, aliai Joseph Marvin, alias Joseph Morris, alias Monk Eastman, şef peste două mii de oameni

Eroul

Aceste viclenii treptate (chinuitoare asemeni jocului cu măşti, când nu se mai ştie bine cine este şi ce este) omit numele său adevărat – dacă îndrăznim să ne gândim că mai există în lume aşa ceva Fapt este că în Registrul Civil din Wiliiamsburg. Brooklyn, numele este Edward Osterman, americanizai mai apoi în Eastman. Lucru ciudat, acest furios înrăit era evreu. Fiu al unui patron de restaurant din cele anunţate de Kosher, ia care bărbaţi cu bărbi rabinice pot să asimileze fără niciun pericol carne de viţel tăiată în felii regulate, fără sânge, pentru că este spălată în trei ape. La nouăsprezece ani, în 1892, a deschis cu ajutori:! tatălui său o Păsărărie. A spiona felul de viaţă al am. Taleier, a le contempla neînsemnatele hotărâri şi nevinovăţia fără margini, a fost o slăbiciune care nu l-a părăsit până la moane. În epocile ulterioare de

strălucire, când refuza cu dispreţ ţigările de foi ale pistruiaţilor *sochems* din Tammany, sau vizita cele mai bune case de prosie într-un automobil bizar care părea fiul natural al unei gondole, a deschis un al doilea magazin fals, unde găzduia o sută! de pisici de rasă şi mai bine de patru sute de porumbei – care nu erau de vânzare pentru oricine. Le iubea pe fiecare în parte şi obişnuia să străbată oraşul pe jos cu o pisică fericită pe umăr şi cu altele care-l urmau cu ambiţie.

Era un om josnic de monumental. Avea gâtul scurt, ca de taur, pieptul vânjos, braţele lungi, de bătăuş, nasul rupt, faţa, mai puţin importantă decât trupul, cu o întreagă istorie a cicatricelor pe ea, şi picioarele strâmbe ca de călăreţ sau de marinar. Putea să se lipsească de cămaşă sau haină, dar nu şi de o pălăriuţă bearcă, asemeni unui ciocârlan, pe capu-i ciclopic. Oamenii îi păstrează memoria. În mod fizic, pistolarul din film este o copie a sa, nu a nătărăului epicen Al Capone. Cei din Wolheim spun că ar fi fost angajat la Hollywood pentru că trăsăturile sale făceau aluzie directă la cele ale regretatului Monk Eastman… Acesta obişnuia să-şi străbată imperiul tâlhăriei cu un porumbel cu pene albastre pe umăr, exact ca un taur cu o coţofană pe spinare.

Prin 1894, New York-ul era plin cu saloane de bal. Eastman a fost angajat pentru păstrarea ordinii într-unul din ele. Legenda spune că patronul n-a vrut să-i dea atenţie, dar Monk i-a demonstrat capacitatea sa doborând dintr-o lovitură doi uriaşi care deţineau slujba acestuia A rămas s-o deţină singur şi temut până în 1899.

Pentru fiecare zurbagiu pe care-l liniştea făcea cu cuţitul o crestătură pe ciomag. Într-o noapte, o chelie strălucitoare care se înclina peste-un ţap de bere i-a atras atenţia şi dintr-o lovitură l-a făcut pe proprietar să leşine. „Îmi lipsea o crestătură pentru a face cincizeci!” a exclamat după aceea

Puterea

Din 1899, Eastman nu era doar faimos. Era stăpânul electoral al unei zone foarte importante şi primea bani de la casele cu felinare roşii, de la patronii de tripouri, de la femeile de stradă şi de la hoţii acestei sordide feude. Comitetele îl consultau înaintea punerii la cale a

isprăvilor lor şi-l consultau, de asemenea, cei care lucrau pe cont propriu. Iată onorariile: 15 dolari smulgerea unei urechi, 19 – un picior rupt, 25 – un glonţ în pl", cior, 25-o tăietură de pumnal, 100 – afacerea întreagă. Uneori, pentru a nu-şi pierde îndemânarea, Eastman executa personal câte una din sarcini.

O chestiune de hotar (subtilă şi supărătoare, ca multe altele preconizate de drept internaţional) l-a pus faţă în faţă cu Paul Kelly, faimosul conducător al unei alte bande. Gloanţele şi întâlnirile patrulelor impuseseră o graniţă precisă. Eastman a depăşit-o într-o dimineaţă şi l-au întâmpinat cinci oameni. Cu braţele sale lungi de maimuţă şi cu măciuca a doborât trei dintre ei, dar i-au semănat două gloanţe în abdomen şi l-au părăsit, considerându-l mort Eastman şi-a strâns rana fierbinte cu degetul mare şi cel arătător şi-a mers cu paşi de beţiv până la spital. Viaţa, febra ridicată şi moartea şi l-au disputat săptămâni în şir, dar buzele sale nu s-au deschis pentru a denunţa pe cineva Când s-a făcut bine, violenţa era un fapt real şi a înflorit în împuşcături continue până la nouăsprezece august o mie nouă sute trei.

Bătălia din Rivington

Vreo sută de eroi puţin deosebiţi de cei ce vor îngălbeni prin albume, vreo sută de eroi sătui de fumul de tutun şi alcool, vreo sută de eroi cu pălării de paie cu panglici colorate, vreo sută de eroi afectaţi mai mult sau mai puţin de boli ruşinoase, de carii, de dureri respiratorii sau de rinichi, vreo sută de eroi la fel de neînsemnaţi sau de strălucitori precum cei de la Troia sau Junín, au susţinut această întristătoare bătălie în umbra arcului *Elevated*. Cauza: tributul cerut de pistolarii lui Kelly, impresarului unei case de joc, prieten cu Monk Eastman. Unul dintre pistolari a murit pe loc şi împuşcăturile au sporit pe măsura găsirii pistoalelor. Bărbaţi cu bărbi rare trăgeau în tăcere de după stâlpii înalţi înconjuraţi de un înfricoşător orizont de trăsuri pentru închiriat, pline cu nerăbdătoare întăriri, cu mâinile strânse pe artileria Coli. Ce-au simţit protagoniştii acestei bătălii? în primul rând (cred) convingerea brutală că zgomotul nesăbuit al celor o sută de pistoale îi va anihila pe loc; în al doilea rând (cred), siguranţa °u mai

puţin greşită că, dacă n-au căzut din prima lovitură, erau invulnerabili. Fapt este că au luptat cu fervoare, apăraţi de fier şi noapte. De două ori a intervenit poliţia şi de două ori au respins-o. La primul licărit de zi. lupta s-a stins ca şi când ar fi fost un spectru sau o ruşine. Sub bolţile de cărămidă şi beton au rămas şapte răniţi, patru cadavre şi un porumbel mort.

Neînţelegătorii

Politicienii parohiei în slujba cărora se afla Monk Eastman au dezminţit întotdeauna, în mod public, existenţa unor astfel de bande, adăugând că era vorba de simple societăţi recreative! Indiscreta bătălie din Rivington i-a alarmat I-au invitat pe capi pentru a-i obliga să încheie un pact Kelly (bun cunoscător al faptului că politicienii erau mai puternici decât toate pistoalele Colţ în ceea ce priveşte împiedicarea acţiunii poliţiei) a declarat fără şovăire că este de acord: Eastman (cu orgoliul trupului său uriaş) dorea mai multe împuşcături, mai multe încăierări. A început prin a refuza şi-au fost obligaţi să-l ameninţe cu închisoarea la sfârşit, cei doi iluştri răufăcători s-au întâlnit într-un bar, fiecare cu câte o ţigară de foi în gură, cu o mână pe pistol şi cu norul păzitor de pistolari împrejur. Au ajuns la o înţelegere foarte americană: să încredinţeze soarta disputării unui meci de box. Kelly era un pugilist foarte abil. Duelul s-a realizat într-un şopron şi a fost destul de ciudat o sută patruzeci de spectatori au asistat la el, prieteni cu pălării turtite, stăpâni de taverne şi femei cu pieptănături monumentale. Totul a durat două ceasuri şi s-a sfârşit printr-o extenuare completă. După o săptămână împuşcăturile s-au auzit din nou. Monk a fost arestat pentru a nu se mai ştie câta oară. Protectorii s-au îndepărtat de el, uşuraţi; judecătorul i-a prescris, pe dreptate, zece ani de detenţiune.

Eastman împotriva Germaniei

Când Monk a ieşit din Sing Sing, cei o mie două sute de tâlhari de sub comanda sa se risipiseră. N-a ştiut să-i adune şi s-a] resemnat cu gândul acţiunii pe cont propriu. Pe opt septembrie 1917 a provocat un scandal în stradă. Pe nouă s-a hotărât să ia parte la altul şi s-a înrolat într-un regiment de infanterie.

Cunoaştem câteva lucruri despre campania sa. Ştim că a dezaprobat cu toată fervoarea capturarea de prizonieri şi că o dată (numai cu patul puştii) a împiedicat o astfel de practică deplorabilă. Ştim că a reuşit să evadeze din spital şi să se întoarcă în tranşee. Mai ştim că s-a distins în luptele de la Montfaucon. Câs mai târziu a spus că multe din balurile de la Bowery erau mai ceva decât războiul european.

Misteriosul, *logicul sfârşit*

La douăzeci şi cinci decembrie, 1920, trupul lui Monk Eastman a fost găsit, dimineaţa, pe una din străzile centrale ale New York-ului Primise cinci gloanţe. Fericită necunoscătoare a morţii, o pisică din cele mai ordinare, îl mirosea cu o anume perplexitate.

trad. OR

DEZINTERESATUL ASASIN BILL HARRIGAN

Mai înainte de oricare altă imagine, imaginea pământurilor din Arizona: imaginea pământurilor din Arizona şi Noul Mexic, pământuri cu un celebru fundament de aur şi de argint, pământuri prăbuşite şi aeriene, pământuri de şes monumental şi de delicate culori, pământuri cu alba strălucire a scheletului şlefuit de păsări. În aceste pământuri, altă imagine, cea a lui Billy The Kid; călăreţul înfipt în spinarea calului, tânărul cu pistoale care! asurzesc deşertul, emiţătorul de gloanţe invizibile care ucid de la distanţă, ca o magie.

Deşertul colorat de metale, arid şi strălucitor. Tânărul, aproape copil, care murind la douăzeci şi unu de ani, datora justiţiei oamenilor douăzeci şi unu de morţi – „fără a socoti mexicanii".]

Starea Ian>ară

Prin 1859, omul care pentru teroare şi glorie se va numi Billy the Kid, s-a născut într-un han subteran din New York. Se spune că l-ar fi născut un obosit pântec irlandez, dar a crescut printre negri în acest haos de duhoare şi înghesuială s-a bucurat de primatul pe care-l acordă pistruii şi părul roşcat Era mândru că era alb; de asemenea, era pipernicit, sălbatic, mârşav. La doisprezece ani s-a< alăturat bandei *Swamp Angels* (Îngerii Mlaştinilor), divinităţi care operau printre haznale. În nopţile cu miros de negură arsă ieşeau din labirintul acela

fetid, urmăreau drumul vreunui marinar german, îl doborau dintr-o lovitură, îi luau până şi izmenele de pe el şi reveneau la cealaltă murdărie. îi conducea un negru cu părul alb, Gas Houser Jonas, celebru, de asemenea, în otrăvirea cailor.

Uneori, din mansarda vreunei case aplecate deasupra apei, câte o femeie arunca în capul trecătorului un lighean de cenuşă.]

Omul se agita şi se îneca Imediat, Îngerii Mlaştinii erau deasupra lui, îl târau în gura unei pivniţe şi-l jefuiau.

Astfel au trecut anii de ucenicie ai lui Billy Harrigan, viitorul Billy the Kid. Nu dispreţuia teatrele; îi plăcea să asiste (poate fără niciun presentiment că erau simboluri şi litere ale destinului său) la melodramele cu cowboy.

Go West!

Dacă teatrele mereu pline de pe Bowery (ai căror spectatori la cea mai mică nepunctualitate de program strigau „Ridicaţi zdreanţă!") abundau în aceste melodrame cu călăreţi şi împuşcături, explicaţia foarte simplă este aceea că pe atunci America suferea de atracţia Vestului. Acolo, în Vest, se afla aurul din Nevada şi California. Acolo, în Vest, se afla securea tăietoare de cedri, enorma înfăţişare babilonică a bizonilor, jobenul şi Brigham Young, ceremoniile şi mânia omului roşu, aerul senin al deşertului, câmpia sălbatică, pământul fundamental a cărui vecinătate grăbeşte bătăile inimii, asemeni vecinătăţii mării. Vestul chema o ritmică rumoare continuă a populat anii aceia: cea a miilor de oameni americani ocupând Vestul. În această direcţie, prin 1827, se îndrepta mereu vicleanul Bill Harrigan, fugit dintr-o celulă rectangulară.

Omorârea unui mexican

Istoria (care, asemeni unui regizor de film, operează cu imagini discontinue) vorbeşte de o cutezătoare tavernă, aşezată în atotputernicul deşert ca în mijlocul mării. Momentul, o întunecată noapte din anul 1873; locul precis, *Llano Estacado* – Câmpul îngrădit, Noul Mexic. Pământul e şes aproape supranatural, dar cerul cu nori neegali, purtători de furtuni şi de lună, e plin de fântâni ce se prăbuşesc, şi cu munţi. Pe şes, un craniu de vacă. Straturi şi ochi de

coioţi ascunşi în umbră, cai de rasă şi lumina clară a tavernei. Înăuntru, cu coatele pe singura masă, oameni °obosiţi şi lascivi, beau un alcool puturos şi-şi arată cu ostentaţie mari monede de argint gravate cu un şarpe şi o pajură. Un beţiv cântă netulburat Unii vorbesc o limbă cu mulţi*'s*, care trebuie să fie spaniola, pentru că cei care o vorbesc sunt dispreţuiţi. Bilij

Harrigan, şobolanul roşu al hanului, se află între băutori A dat peste cap două pahare de rachiu şi se gândeşte să mai ceară unul, poate unde nu-i mai rămâne niciun chior. îl întristează oamenii acestui deşert îi consideră cruzi, năprasnici, fericiţi, odioşi în ştiinţa conducerii fermelor şi a cailor înalţi Deodată se lasă o linişte totală, ignorată doar de glasul nestăpânit al beţivanului A

Intrat un mexican mai mult decât tâlhar, cu faţă de indian bătrân.

Are o pălărie uriaşă şi două pistoale în părţi. Într-o englezească aspră le doreşte noapte bună tuturor străinilor, pui de curve, care stau şi beau. Nimeni nu răspunde provocării. Bill întreabă cine este şi-i şoptesc cu spaimă că Dago – Diego – este Belisario

Villagran, din Chihuahua Imediat răsună o împuşcătură. Sprijinit de cordonul acela de oameni înalţi, Bill a tras asupra intrusului

Paharul cade din mâna lui Villagran; apoi, omul în întregime. Nu mai e nevoie de alt glonţ. Fără a-şi da aere pentru preţiosul mort.

Bill reînnoadă discuţia. „Într-adevăr? spune1. Eu sunt Bill

Harrigan din New York". Beţivul continuă să cânte, imperturbabil.

Apoteoza se bănuieşte de pe acum. Bill primeşte strângeri de mână şi acceptă adulările, laudele şi paharele de whisky. Cineva observă că pe pistolul lui nu există niciun semn şi-i propune să-i graveze unul care să amintească moartea lui Villagrân. Billy the

Kid primeşte cuţitul acestuia, dar îi spune că „nu merită să numeri şi mexicanii". Asta, poate, n-ajunge. Peste noapte, Bill îşi întinde pătura alături de cadavru şi doarme până în zori – ostentativ.

Mor (i fără rost

Din această fericită împuşcătură (la vârsta de patrusprezece

ani) s-a născut Billy the Kid, Eroul, şi. a murit neînsemnatul Bill Harrigan. Băieţelul haznalelor şi-al micilor tâlhării a devenit om al graniţei A învăţat să călărească; a învăţat să stea drept pe cal, ca în Wyoming sau Texas, nu cu trupul dat înapoi, ca în Oregon, sau California Niciodată n-a fost egal legendei sale, dar s-a apropiat foarte mult Ceva din cumătrul de la New York

1 *îs that* se, *he drawled*.

a continuat să trăiască în cowboy: şi-a descărcat pe mexicani ura pe care o nutrea înainte faţă de negri, dar ultimele cuvinte pe care le-a spus au fost (rele) cuvinte spaniole. A deprins arta rătăcitoare a văcarilor. A deprins una şi mai dificilă, cea de a comanda oameni. Amândouă l-au ajutat să fie un foarte bun hoţ de ferme. Uneori chitarele şi bordelurile din Mexic îl înfrângeau.

Cu luciditatea atroce a insomniei, punea la cale numeroase orgii care durau patru zile şi patru nopţi. La sfârşit, scârbit, plătea socotelile cu gloanţe. Cât timp nu l-a înşelat degetul pe trăgaci a fost omul cel mai temut (şi poate cel mai fără egal şi cer mai singur) de pe graniţă. Garret, prietenul său, şeriful, cel care mai târziu l-a ucis, i-a spus odată: „Eu am învăţat să ochesc împuşcând bivoli". Billy i-a răspuns indiferent: „Eu am învăţat mai bine, împuşcând oameni". Amănuntele sunt irecuperabile, dar ştim că a omorât până la douăzeci şi unu de oameni – „fără a socoti mexicanii". Timp de şase ani a practicat acest lux plin de riscuri: curajul.

În noaptea de douăzeci şi cinci iulie 1880, Billy the Kid a străbătut, în galopul sârgului său, strada principală sau unica din Fort Sumner. Căldura îl înăbuşea şi nu se aprinseseră lămpile; comisarul Garret, aşezat într-un balansoar, a scos pistolul şi i-a băgat un glonţ în pântec. Şargul a continuat să galopeze; călăreţul s-a prăbuşit în strada nepietruită Garret a mai tras un foc. Populaţia (aflând că rănitul este Billy the Kid) a oblonit ferestrele cu grijă. Agonia a fost lungă şi chinuitoare. Când soarele era sus, s-au apropiat de el şi l-au dezarmat Murise. Am reţinut aerul de om de nimic pe care-l au morţii.

L-au bărbierit, i-au făcut haine şi l-au expus spre groază şi batjocură în vitrina celui mai mare magazin. Călări sau în şarete,

oamenii de la mai multe leghe au venit să-l vadă în cea de a treia zi au fost nevoiţi să-l machieze. În cea de a patra, l-au îngropat cu plăcere.

trad. D.N.

NECUVIINCIOSUL MAESTRU DE CEREMONII KOTSUKE NO SUKE

Infamul din această relatare este necuviinciosul maestru de ceremonii Kotsuke no Suke, funest slujbaş imperial care a pricinuit ruina şi apoi moartea celui ce a fost stăpânul Turnului din Ako, şi n-a vrut să dispară ca un samurai când răzbunarea l-a silit s-o facă. Acest om merită recunoştinţa oamenilor, căci a trezit nepreţuite semne de credinţă şi a fost sumbrul şi necesarul prilej al unei acţiuni nepieritoare. Mai bine de o sută de romane, mono\ grafii, teze de doctorat şi alte feluri de lucrări comemorează fap-5 tul – pentru a nu mai vorbi de revărsările în porţelan, în lapisla-l zuli cu umbre şi în lac. Până şi versatila peliculă de celuloid ai fost utilizată în acest scop, căci *Istoria Pilduitoare a celor Patruzeci şi şapte de Samurai* – acesta îi e numele exact – este cel mai frecvent motiv de inspiraţie din cinematograful japonezi Minuţioasa glorie pe care aceste ardente mărturii vor s-o afirme este mai mult decât îndreptăţită: ea încununează o acţiune care-i din prima clipă dreaptă în ochii tuturor celor ce-o află.

Voi urma relatarea lui A.B. Mitford, care omite permanentele digresiuni făurite îndeobşte de culoarea locală şi preferă să; se concentreze asupra mişcării gloriosului episod. Această vădită] lipsă a „orientalismului" ne îngăduie să presupunem că ar fi vorba despre o traducere directă din limba japoneză.

Panglica dezlegată în de mult stinsa primăvară a anului 1702, ilustrul senio-B Turnului din Ako urma să întâmpine şi apoi să găzduiască aş* cum se cuvine un sol imperial. Două mii trei sute de ani dJ politeţe (unii dintre ei mitologici) împovăraseră, însă, îngrijolrător ceremonialul primirii. Trimisul îl reprezenta pe împărat! dar în mod aluziv sau simbolic: nuanţă pe care ar fi fost deopol de inoportun s-o îngroşi sau s-o atenuezi. Pentru a împiedica erori ce lesne ar fi putut să devină fatale, Un slujitor al curţii de la Yedo îl preceda în calitate de

maestru de ceremonii Departe de comodităţile curtene şi condamnat la acea frustă *ville giature*, care trebuie să-i fi părut asemenea unui exil, Kira Kotsuke no Suke împărtăşea, fără graţie, instrucţiunile. Uneori dilata până la insolenţă tonul profesoral Discipolul său, stăpânul Turnului, încerca să nu ia în seamă aceste ofense. Nu ştia să-i răspundă în acelaşi fel, iar disciplina îi interzicea orice urmă de violenţă. Şi iată că, într-o dimineaţă, panglica de la pantoful maestrului se dezlegă şi acesta îi ceru să i-o lege. Cavalerul o făcu plin de umilinţă, dar cu o indignare conţinută. Necuviinciosul maestru de ceremonii îi spuse că, într-adevăr, este incorigibil, şi că numai un bădăran ar fi putut să cârpăcească un nod atât de grosolan. Stăpânul Turnului scoase atunci spada şi-i scrijeli faţa. Celălalt o luă la goană, cu fruntea abia însemnată de o firavă dungă de sânge… Câteva zile mai târziu, tribunalul militar se declara împotriva celui care trăsese spada şi-l condamna să-şi ia viaţa în grădina centrală a Turnului din Ako fu ridicată o estradă din postav roşu pe care apăru condamnatul, i se dădu un pumnal de aur bătut cu pietre scumpe, îşi mărturisi în mod public vina şi apoi se dezgoli până la brâu, îşi deschise pântecul cu cele două răni rituale şi muri ca un samurai, iar spectatorii mai îndepărtaţi nu văzură nicio urmă de sânge căci şi postavul era roşa Un om încărunţit şi plin de grijă îl decapita apoi cu spada: sfetnicul Kuranosuke, fostul său naş.

Simulatorul infamiei

Turnul lui Takumi no Kami fu confiscat: căpitanii împrăştiau, familia sărăcită şi cufundată în umbră, numele său menit e-ecrării. Sunt glasuri care spun că în aceeaşi noapte în care îşi dăduse moartea, patruzeci şi şapte din căpitanii lui s-ar fi adunat P culmea unui munte şi ar fi pus la cale. de-amănuntul, toate C) te aveau să se întâmple cu un an după aceea Mai verosimilte, însă, că se vor fi supus unor îndreptăţite amânări. şi că unul

] n sfaturile lor a avut loc nu pe culmea anevoioasă a unui mun-Jj> ci într-un mic templu din adâncul pădurii, un pavilion modest nout din lemn alb, fără altă podoabă decât cutia dreptunghiulară ce conţine o oglindă. Doreau cu toţii răzbunarea, şi răzbunarea! trebuie să le fi părut, pe atunci, de neatins.

Kira Kotsuke no Suke, detestatul maestru de ceremonii, îşi întărise între timp locuinţa şi, când ieşea, puzderie de arcaşi şi luptător» îi vegheau palanchinul Avea spioni incoruptibili, tainici şi fără greş. Nimeni nu era mai păzit şi mai supravegheat decât presupusul! căpitan al răzbunătorilor: Kuranosuke, bătrânul sfetnic Acesta o află Mmplător şi pe acest fapt întemeie planul de răzbunare.

Se mută la Kioto, oraş neîntrecut în tot imperiul prin culoarea toamnelor lui. Se lăsă cucerit de lupanare, de casele de joc şi de taverne. În ciuda părului său alb, legă prietenie cu târfe şi poeţi, ba chiar cu inşi de speţă şi mai joasă. Odată, îl azvârliră afară dintr-o tavernă şi-l prinse ziua adormit pe pragul uşii, cu capul răsturnat în murdărie.

Un tânăr din Satsuma îl recunoscu şi spuse cu tristeţe şi mânie: *Nu este acesta*, *oare*, *acel sfetnic al lui Asano Takumi no Kami*, *care i-a stat de ajutor în clipa morţii şi care*, *în loc să-ţi răzbune stăpânul*, *se lasă târât de plăceri şi ruşine*? *Oh*, *tu*, *nevrednic purtător al numelui de Samurai*!

Îi lovi cu piciorul faţa adormită şi i-o scuipă. Iar când spionii raportară această abrutizare, Kotsuke no Suke se simţi uşurat

Faptele nu se opriră aici. Bătrânul sfetnic îşi alungă soţia şi pe cel mai mic dintre fii şi-şi cumpără o târfă dintr-un lupanar, ticăloşie ce deveni în curând faimoasă şi care umplu de bucurie inima duşmanului său, făcându-l să-şi slăbească temătoarea prudenţă. Infamul sfârşi prin a-şi elibera jumătate din paznici.

Într-una din nopţile cumplitului an 1703, cei patruzeci şi şapte de căpitani îşi dădură întâlnire într-o grădină pustie de lângă Yedo, în apropierea unui pod şi a manufacturilor de cărţi de joc. Aveau cu ei stindardele seniorului lor. Înainte de a începe atacul, îi preveniră pe vecini că nu e vorba despre o nelegiuire, ci despre o operaţiune militară de strictă dreptate.

Cicatricea

Două cete atacară palatul Kira Kotsuke no Suke. Bătrânul consilier o comanda pe cea dintâi, care atacă poarta din faţă; p &; cea de a doua, fiul său mai mare, care nu împlinise şaisprezece* ani şi care

avea să moară în acea noapte. Istoria cunoaşte!

L

diversele momente ale acestui coşmar lucid: coborârea primejdioasă şi pendulară pe scări de frânghie, toba atacului, ivirea grabnică a apărătorilor, arcaşii aşezaţi pe o terasă, zborul ferm al săgeţilor drept către punctele omeneşti vitale, porţelanurile profanate cu sânge, moartea febrilă care apoi devine glacială; impudoarea şi neorânduiala morţii. Muriră nouă căpitani; apărătorii nu erau mai puţin viteji şi nu voiau să se predea. Puţin după miezul nopţii orice rezistenţă încetă.

Kira Kotsuke no Suke, pricină infamă a acestor probe de credinţă, nu-şi făcea apariţia îl căutară prin toate colţurile acelui zguduit palat şi, când pierduseră nădejdea de a-l mai găsi, bătrânul sfetnic observă că cearşafurile patului încă mai poartă căldura unui trup. Căutară din nou şi descoperiră o ferestruică strâmtă, disimulată printr-o oglindă de bronz. De jos, dintr-un întunecat colţ de grădină, îi privea un om înveşmântat în alb. În mâna dreaptă avea tremurătoarea spadă. Când coborâră, omul nu ezită să se predea fără luptă Fruntea îi era scrijelită de o cicatrice: vechiul desen al spadei lui Takumi no Kami

Atunci, însângeraţii căpitani se azvârliră la picioarele infamului şi-i spuseră că ei sunt slujitorii seniorului din Turn, de a cărui pierzanie şi de al cărui sfârşit s-a făcut vinovat, şi îl rugară să-şi ia viaţa, aşa cum e dator să facă un *samurai*.

Zadarnic, însă, oferiră actul acesta de onoare sufletului său abject Era un ins care nu ştia ce e cinstea; în zori, fură siliţi să-l descăpăţâneze.

Mărturia

Odată răzbunarea împlinită (însă fără mânie. fără nelinişte şi fără îndoioşare), căpitanii se îndreptară spre templul ce adăposteşte rămăşiţele pământeşti ale stăpânului lor.

Într-o căldare duc cu ei incredibilul cap al lui Kira Kotsuke no Suke, pe care-l poartă încet, pe rând Străbat câmpii şi ţinuturi întinse, în lumina limpede a zilei Oamenii plâng şi îi binecuvântează Principele din Sendai voieşte să le dea găzluire. dar ei spund că se vor împlini

curând doi ani de când stăpânul aşteaptă Ajung la întunecatul mormânt cu ofranda capului duşman.

Curtea Supremă îşi rosteşte sentinţa. Este aceea pe care căpitanii o aşteaptă: li se oferă privilegiul de a-şi lua viaţa To; i se grăbesc să-l împlinească, unii din ei cu o ardentă seninătate! şi odihnesc apoi alături de stăpânul lor. Bărbaţi în toată firea şi copii vin să se închine la mormântul acestor oameni atât de] credincioşi.

Băiatul din Satsuma

Printre pelerinii sosiţi la mormânt se numără un băieţandru acoperit de colb şi ostenit, care a venit, pesemne, de departe. Se (prosternează în faţa monumentului lui Oishi Kuranosuke, bătrânul sfetnic, şi spune cu glas tare: *Eu te-am văzut zăcând pe jos*, *în uşa unui lupanar din Kioto*, *şi n-am ştiut că pregăteai răzbunarea stăpânului tău*, *şi te-am socotit un oştean lipsit de credinţă şi te-am scuipat în faţă*. *Am venit să-ţi ofer satisfacţie*.] Spunând acestea, îşi luă viaţa făcându-şi *har akiri*.

Preotul se înduioşa de bărbăţia lui şi îi făcu mormântul acolo unde odihneau şi căpitanii.

Acesta e sfârşitul istoriei celor patruzeci şi şapte de oameni credincioşi – cu toate că, de fapt, ea nu are sfârşit, căci noi, oamenii ceilalţi, care nu suntem, poate, atât de credincioşi, dar care niciodată nu vom pierde cu totul speranţa de a ne asemui: cu ei, vom continua să-i cinstim prin cuvinte.

trad. CH.

PROFETUL MINCINOS HAKIM DIN MERV

Pentru Angelica Ocampo

Dacă nu mă înşel, izvoarele originale de informare asupra lui Al Moqanna, Profetul învăluit (sau, mai exact, Mascat) din Jorasan, se reduc la patru: a) excerpte din *Istoria califilor* conservate de Baladhuri, b) *Călăuza uriaşului* sau *Cartea lămuririi şi a îndreptării* aparţinând cronicarului oficial al Abbasizilor, Ibn abi Tair Tarfur, c) codicele arab intitulat *Anihilarea rozei*, unde sunt combătute îngrozitoarele erezii ale *Rozei întunecate* sau *Rozei ascunse*, care constituia cartea canonică a Profetului, d) câteva monede fără efigie dezgropate de inginerul

Andrusov cu ocazia unor lucrări făcute ia Calea Ferată Transcaspică. Aceste monede au fost depuse la Cabinetul Numismatic din Teheran şi conţin distihuri persane ce rezumă sau corectează anumite pasaje din Anihilare. *Roza* originală s-a pierdut, de vreme ce manuscrisul găsit în i899 şi publicat nu fără uşurătate de *Morgentăndiches Archiv* a fost declarat apocrif de către Hora, iar apoi de către Sir Perey Sykes.

Faima occidentală a Profetului se datorează unui gureş poem de Moore, abundând în efuziuni nostalgice şi în suspine de conspirator irlandez.

Hlamida purpurie în anul 120 de la Hegira şi 736 de la Răstignirea pe Cruce, s-a născut în Turkestan insul numit Hakim, pe care oamenii de pe tjmpul şi meleagurile acelea aveau să-l poreclească mai apoi *învăluitul*. Patria lui era străvechea cetate Merv, ale cărei grădini?! vii şi păşuni se deschid cu tristeţe înspre deşert. Amiaza este albă şi orbitoare, când n-o întunecă nori de praf care înăbuşă °arnenii şi lasă o brumă albicioasă pe ciorchinii negri.

Hakim a crescut în această cetate istovită. Ştim că un frate al tatălui său l-a iniţiat în meşteşugul de vopsitor, meşteşug de i necredincioşi, de falsificatori şi nestatornici, care i-a atras primele anateme din prodigioasa-i carieră. *Chipul meu este de aur* (spune el într-o pagină faimoasă a *Anihilării*) *dar am macerat purpura şi am înmuiat în cea de a doua noapte Una nedărăcită şi am îmbibat în cea de a treia noapte Una lucrată, iar împăraţii din insule îşi mai dispută încă, şi-n ziua de azi, acel veşmânt sângeriu. Astfel am păcătuit în anii tinereţii şi am întors adevăratele culori ale firii, îngerul îmi spunea că mieii nu sunt de culoarea tigrilor. Satan îmi spunea că Atotputernicul vrea că aşa să fie şi se slujea de dibăcia şi de purpura mea. Acum ştiu că îngerul şi Satan răstălmăceau adevărul şi că orice culoare este vrednică de ură.*

În anul 146 de la Hegira, Hakim a dispărut din patria sa Căldările şi butoaiele de vopsit au fost găsite sfărâmate şi tot astfel un hanger din Shiraz şi o oglindă de bronz.

Taurul

La sfârşitul lunii Haban a anului 158, văzduhul pustiului era

limpede şi oamenii priveau spre asfinţit în aşteptarea lunii Ramadan, care aduce penitenţa şi postul. Erau acolo sclavi, cerşetori, geambaşi de cai, hoţi de cămile şi parlagii. Aşezaţi cu gravitate pe pământul gol, în poarta unui caravanserai aflat pe drumul Mervului, aşteptau semnul. Priveau asfinţitul, şi asfinţitul avea culoarea nisipului.

Din străfundul pustiului ameţitor (al cărui soare e aducător de friguri, după cum luna e aducătoare de lâncezeală) văzură înaintând trei făpturi, ce le părură din cale afară de înalte. Erau trei oameni, iar cel din mijloc avea cap de taur. Când se apropiară, văzură că acesta purta o mască şi că ceilalţi doi erau orbi

Cineva (precum în basmele din *o mie şi una de nopţi*) vru să afle rostul acestei minuni. *Sunt orbi*, spuse omul cu masca, *pentru că mi-au văzut chipul*.

Leopardul

Cronicarul Abbasizilor povesteşte cum omul deşertului (al cărui glas era ciudat de dulce, sau le-a părut astfel în contrast cu brutalitatea măştii) le-a spus că, în timp ce ei aşteaptă semnul unei luni de penitenţă, el predică un semn cu mult mai bun: acela al unei vieţi întregi de pocăinţă şi al unei morţi hulite. Le-a mai spus că este Hakim, fiul lui Osman şi că, în anul 146 de la Hegira, în casa lui pătrunsese un om, care – după ce se purificase şi se rugase – îi tăiase capul cu un hanger şi i-l ridicase până la ceruri. În palma dreaptă a acelui om (care era arhanghelul Gavril), capul lui fusese înfăţişat Atotputernicului, care i-a încredinţat misiunea de a profetiza şi i-a insuflat cuvinte atât de vechi încât rostirea lor arde buzele, şi i-a ispirat o glorioasă strălucire pe care ochii muritorilor n-o pot îndura. Aceasta e justificarea Măştii. Când toţi oamenii de pe pământ vor profesa noua credinţă. Chipul le va fi dezvăluit şi ei vor putea să i se închine fără primejdie – aşa cum i se închină, încă de pe acum, Îngerii După ce-şi vesti menirea, Hakim încercă să-i stârnească la un război sfânt – un *djehad* – şi la inevitabilul lui martiriu.

Sclavii, cerşetorii, geambaşii de cai, hoţii de cămile şi parlagiii îi tăgăduiră harul; un glas strigă *vrăjitor* şi un altul *impostor*.

Cineva adusese un leopard – poate un exemplar din acea rasă

Egilă şi sângeroasă pe care o îmblânzesc vânătorii persani. Fapt este că fiara îşi rupse legăturile. În afară de profetul mascat şi de cei doi discipoli ai săi, toţi cei de faţă se îmbulziră să fugă. Când se întoarseră, fiara orbise. În faţa ochilor sticloşi şi morţi, oamenii îl adorară pe Hakim şi îi recunoscură miraculosul har.

Profetul învăluit

Cronicarul oficial al Abbasizilor povesteşte, cu aceeaşi lipsă fe entuziasm, progresele făcute de Hakim învăluitul în Jorasan. Această provincie – adânc zguduită de nefericirea şi răstignirea celui mai faimos conducător al său – îmbrăţişa cu deznădăjduită e-oare doctrina Chipului Strălucitor şi îi închină sângele şi aurul 5(Hakim. Încă de pe atunci. Înlocui brutala sa efisie cu un „ipatrit văl de mătase albă brodat cu pietre scumpe. Culoarea

L

emblematică a Banu Abbas-ilor era negrul; Hakim alese pentru Vălul Proteguitor, pentru steaguri şi turbane, culoarea albă – cea diametral opusă.) Campania începu favorabil. Este adevărat că în *Cartea lămuririi* steagurile Califului sunt pretutindeni victorioase, dar cum rezultatul cel mai frecvent al acestor victorii era destituirea unor generali şi părăsirea unor castele de neînvins, cititorul prevenit ştie la ce să se aştepte. La sfârşitul lunii Rejeb a anului 161, în faţa învăluitului şi-a deschis porţile greu ferecate faimoasa cetate Nishapur; la începutul lui 162, cetatea Astarabad. Participarea militară a lui Hakim (ca şi aceea a unui alt Profet, mai norocos) se reducea la rugăciunile înălţate – cu o voce de tenor, dar îndeajuns de pătrunzătoare – Divinităţii, de pe spinarea unei cămile roşietice, în chiar viitoarea bătăliei Săgeţile îi şuierau în jur, dar fără să-l atingă vreodată. Părea să caute primejdia: într-o noapte, când câţiva leproşi huliţi dădeau târcoale palatului, le porunci să i se înfăţişeze, îi săruta şi le dărui aur şi argint

Lăsă povara cârmuirii pe seama a şase sau şapte credincioşi Era înclinat spre meditaţie şi tihnă: un harem alcătuit din 114 femei oarbe se străduia să domolească nevoile divinului său trup.

Oglinzile abominabile

Atâta vreme cât cuvintele lor nu dăunează credinţei ortodoxe, Islamul tolerează apariţia unor prieteni confidenţiali ai lui Dumnezeu, oricât de indiscreţi sau de ameninţători ar fi. Profetul n-ar fi dispreţuit, poate, favorurile acestui dispreţ, dar partizanii lui, izbânzile şi mânia publică a Califului – care era Mohamed al Mahdi – îl siliră să treacă la erezie. Disensiunea îl ruină, însă înainte de aceasta îl făcu să definească articolele unei religii personale, chiar dacă înzestrată cu evidente infiltrări din preistoriile gnostice.

La începuturile cosmogoniei lui Hakim se află un Dumnezeu spectral. Această divinitate este, în mod măreţ, lipsită de origine, de nume şi de chip. Este un Dumnezeu imuabil, dar imaginea lui a proiectat nouă umbre care, coborând din înălţimea lor la faptă, au înzestrat şi prezidat întâiul cer. Din această primă coroană demiurgică s-a înfiripat o a doua, tot cu îngeri, cârmuitori şi tronuri, iar aceştia au zidit mai jos alt cer, care era duplicatul simetric al celui dintâi. Acest al doilea conclav s-a văzut reprodus într-un al treilea şi acesta în altul inferior, şi aşa până la al 999-lea. Stăpânul cerului ultim este cel care cârmuieşte – umbră a umbrelor altor umbre – iar fărâma lui de divinitate tinde către zero.

Lumea în care sălăşluim e o eroare, o incompetentă parodie. Oglinzile şi paternitatea sunt abominabile, căci o multiplica şi afirmă. Sila este virtutea fundamentala. Spre ea ne pot călăuzi două discipline (a căror alegere este lăsată liberă de către profet): abstinenţa şi desfrâul, exerciţiul cărnii sau castitatea.

Paradisul şi infernul lui Hakim nu sunt mai puţin deznădăjduite. *Celor care tăgăduiesc Cuvântul*, *celor care tăgăduiesc Vălul cu pietre scumpe şi Chipul* (spune un blestem care se mai păstrează încă în *Roza Ascunsă*) *le făgăduiesc un Infern miraculos*, *căci fiecare dintre ei va împăraţi peste 999 de împărăţii de foc*, *şi în fiecare împărăţie vor fi 999 de munţi de foc*, *şi în fiecare munte 999 de turnuri de foc*, *şi în fiecare rurn 999 de caturi de foc*, *şi în fiecare cât 999 de paturi de foc*, *şi în fiecare pat se va afla el însuşi şi 999 de întruchipări de foc* (*care vor avea chipul şi glasul lui*) *îl vor chinui pe veci*. În altă parte întregeşte cele spuse: *Aici în viaţă pătimiţi într-un singur trup*; *după moarte şi*

Răsplată, *în nenumărate*. Paradisul e – ai puţin concret *Este necontenit noapte şi pretutindeni se găsesc agheasmatare de piatră*, *ier fericirea acestui paradis e fericirea despărţirilor*, *a renunţării şi a celor care şi în că dom*:

Chipul

În anul 163 de la Hegira şi cel de al cincilea ai Chipului Strălucitor, Hakim a fost asediat în Sanam de oştirile Califului. Proviziile şi martirii nu lipseau, şi se aştepta ajutorul neîndoielnic al unei oşti de îngeri de lumini Aceasta era situaţia când un zvon îngrozitor străbătu cetatea. Se spunea, că o femeie adulteră din harem, în clipa când era să fie sugrumată de eunuci, strigase că wâinii drepte a profetului îi lipseşte degetul inelar *şi ei* celelalte degete sunt sluţite de lipsa unghiilor. Zvonul se răspândi pe dată Printre credincioşi. În plin soare, pe o terasă înaltă. Hakim II Cerea. tocmai, divinităţii familiare lui. O victorie sau *u*?. semn Cu CaPetele plecate, smeriţi – ca şi cum ar fi alergat împotriva Ploii –, doi căpitani îi smulseră Vălul brodat cu pietre.

În prima clipă, totul n-a fost decât cutremurare. Făgăduitul chip al Apostolului, chipul care fusese în ceruri, era într-adevăr alb, dar de acel alb specific leprei descărnate. Era atât de buhăit şi nefiresc, încât le păru tuturor o mască. Nu mai avea sprâncene; pleoapa inferioară a ochiului drept atârna peste obrazul ros; un ciorchine greu de tuberculi îi mânca buzele; nasul inuman şi strivit era ca de leu.

Glasul lui Hakim încercă o ultimă înşelătorie. *Păcatul vostru cumplit vă împiedică să-mi vedeţi strălucirea*… începu el să spună.

Nu-l ascultară, şi-l străpunseră cu lăncile.

trad C.H.

OMUL DIN COLŢUL STRĂZII ROŞIETICE

Lui Etirique Ainorim

Mie, mai întâi de toate, să mi se vorbească despre răposatul Francisco Real. L-am cunoscut, dar astea nu erau cartierele lui, pentru că el spinteca mai degrabă în Nord, pe lângă laguna Guadalupe şi prin Bateria Mai mult de trei ori nu l-am văzut şi asta în aceeaşi noapte, dar noaptea aia n-o s-o mai uit, că atunci a venit Lujanera să doarmă în

ranch-ul meu, iar Reosendo Juârez a părăsit, ca să nu se mai întoarcă, Arroyo. Dumneavoastră, bineînţeles, vă lipseşte experienţa necesară pentru a cunoaşte aceste nume. dar Rosendo luărez Bătăuşul era dintre aceia, puţini, care porunceau în Villa Santa Rita. Flăcău acreditat de cuţit, era unul din oamenii lui Nicolâs Paredes, care era unul din oamenii lui Morel. Venea mai înţolit decât toţi la bordel, în negru, cu nasturi de argint; oamenii şi câinii îi ştiau de frică; şi femeile, tot aşa; toţi ştiau că avea doi morţi în spate: purta un joben înalt, cu borurile fine, peste părul gras. dat cu ulei; îi umbla norocul prin buzunare, cum se spune. Noi, băieţii din Villa, îl copiam până şi-n felul cum scuipa Totuşi, o noapte ne-a dovedit adevărata condiţie a lui Rosendo.

Pare basm, dar istoria acestei nopţi nemaipomenite a început într-o trăsură de piaţă, cu roţi colorate, plină vârf cu bărbaţi, care se hurducăia pe ulițele desfundate, printre coşuri de cărămidă şi hârtoape, cu doi cai negri. Cei din trăsură cântau din chitară de zăpăceau caii, în timp ce birjarul de pe capră altoia câinii care-i treceau pe dinainte. Omul care mergea prin mijlocul drumului înfăşurat în *poncho* nu era altcineva decât Corralero cel atât de faimos, ce se ducea să se bată şi să ucidă. Noaptea era proaspătă la o binecuvântare; doi cheflii mergeau pe coşul răsturnat al trăsurii, ca şi când singurătatea ar fi fost o stradă principală. Asta 3 fost primul lucru care s-a petrecut, dar aveam să-l aflăm mai irziu. Noi, băieţii, ajunsesem devreme la saloon-ul Miei, un fel cabană acoperită cu tablă, la jumătatea drumului dintre şi Naldonado. Un local pe care dumneavoastră l-aţi fi zărit de departe, după lumina pe care o arunca felinarul neruşi-lnat şi după forfota din jur. Julia, deşi de condiţie umilă, era mai mult decât corectă şi pricepută, astfel că nu lipseau muzicanţii, nici băuturica şi nici prietenele rezistente la dans. Dar Lujanera, care era soţia lui Rosendo, le tăia pe toate. A murit, domnule, şi trec anii şi nici nu mă mai gândesc la ea, dar s-o fi văzut în zilele ei, cu ochii ăia aprinşi… N-ai mai fi avut somn.

Băutura, dansurile, femeietul, un cuvî. ni binevoitor din gura lui Rosendo, câte-un ghiont al acestuia acolo unde nu se cade, dar pe care eu îl luam ca o dovadă de prietenie; adevărul e că eram mai fericit ca

oricând. Mi-a mai căzut şi-o jumătate foarte supusă, care se mişca de parcă mi-ar fi ghicit intenţiile. Tangoul îşi făcea toate chefurile cu noi, ne înlănţuia şi ne pierdea, ne poruncea şi ne obliga să ne înlănţuim iarăşi. În distracţia asta oamenii pluteau ca într-un vis, iar muzica mi s-a părut mai tare, când s-au amestecat şi chitareştii din trăsură. După aceea, vântul, care adusese cântecul acestora, l-a dus în altă parte, iar eu am început să fiu atent doar la mine, la fetişcana mea şi la ceea ce spunea dansul. Mai târziu, la intrare s-a auzit un ciocănit şi un glas, cu autoritate. S-a lăsat o linişte generală şi dintr-o lovitură, dată în uşă, omul se afla deja înăuntru. Era asemenea glasului.

Pentru noi nu era încă Francisco Real, dar era un tip înalt, un zdrahon, îmbrăcat din cap până-n picioare în negru, cu o lavalieră fumurie fluturând peste umeri. Faţa, ţin minte, era ca de indian, ascuţită.

Când a intrat, uşa m-a lovit pe nepregătite. Şi din pură prostie m-am aruncat spre el şi i-am băgat stânga în mutră, în timp ce cu dreapta îmi căutam şişul pe care-l ţineam în tivul vestei, lângă subsuoară. Ofensa avea să dureze puţin. Omul, pentru a se impune, a întins mâna şi m-a dat în lături, ca pe-un nimic, lăsându-mă-n spate, cu dreapta încă la subsuoară, pe arma nefolositoare. A intrat ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Mai înalt decât toţi, de parcă nici n-ar fi avut ochi să-i vădi Primii – chibiţi italieni – s-au dat în lături în grabă, ca un evantai. În următoarea grămadă se afla Englezul care, mai înainte de a fi simţit pe umăr mâna străinului, l-a adormit cu un cuţitoi pe care-l avea pregătit S-a uitat la cuţit şi s-au strâns toţi în jur. Localul avea câţiva stânjeni buni şi l-au înghesuit ca pe un Hrist, încet-încet, cu lovituri peste piept, cu fluierături şi scuipături. Mai întâi, cu pumnii, după aceea, dându-şi seama că nu-i lua în seamă, cu simple bobârnace sau cu panglicile inofensive ale lavalierelor, bătându-şi joc de el. În acelaşi timp, păstrându-l, parcă, pentru

L

Rosendo, care nici nu se clintise din locul său, retras şi tăcut Trăgea cu grabă din ţigară, ca şi când ar fi înţeles dinainte ceea ce nouă ne-a fost clar abia mai târziu, Corralero a fost împins până spre el,

neîndârjit şi însângerat, cu furtuna gloatei de derbedei în spate. Fluierat, scuipat, înghiontit, a vorbit doar în clipa când s-a aflat faţă-n faţă cu Rosendo. L-a privit şi, ştergându-şi obrazul cu mâna, i-a spus:

— Eu sunt Francisco Real. un om din Nord. Sunt Francisco Real, zis Corralero. Le-am permis nefericiţilor ăstora să ridice mâna, pentru că ceea ce caut eu este un om. Se vântură pe aci nişte palavragii care-o ţin că s-ar afla prin locurile astea unul care-i doctor în cuţit, numit Bătăuşul. Vreau să-l întâlnesc ca să mă înveţe şi pe mine, care sunt un nimenea, ce înseamnă un om de curaj şi de bărbăţie.

I-a spus lucrurile astea şi n-a luat ochii de pe el. În dreapta, abia scos de pe mânecă, îi strălucea un cuţit să te-apuce năbădăile. Cei care-l împinseseră au prins să se facă mărunţi şi-i priveau pe cei doi într-o tăcere de n-auzeai musca Până şi mutra vioristului orb rămăsese ca de piatră.

Şi atunci, uşile buşite încă o dată, au lăsat să intre şase sau şapte oameni care. mi-am zis eu, erau la sigur din banda lui Corralero. Cel mai bătrân, un om de câmpie, scurt şi cu mustaţa cănită, a păşit în faţă şi ameţit parcă de atâta muieret şi de atâtea lucruri, s-a descoperit cu respect Ceilalţi aveau grijă, gata să facă ordine dacă jocul n-ar fi fost în legile lui.

Ce s-o fi întâmplat cu Rosendo. mă gândeam eu, de nu-l scoate pe lăudărosul ăsta afară jucându-l în picioare? Continua s5 rămână tăcut, cu ochii-n paînt Nu mai ştiu dacă ţigara i-a căzut sau a scuipat-o el. În cele cin urmă a putut să-i răspundă cu câteva vorbe, dar atât de stinse, că cei din fund nu le-au auzit Francisco Real a început să-l provoace, iar el tot nu i-a răspuns. Atunci, cel mai arătos dintre străini a fluierat Lujanera l-a privit cu ură şi şi-a croit drum, cu părul pe spate, printre căruţaşi şi jete, către omul ei, şi-a descheiat cămaşa şi-a scos din sân cuţitul fără teacă, dându-i-l acestuia şi spunându-i:

— Rosendo, cred câţi trebuie.

La înălţimea acoperişului exista un fel de fereastră care da; Pre râu. Rosendo a luat cu: i: u! cu amândouă mâinile şi l-a încercat ca şi când nu l-ar fi ştiut Apoi s-a dat înapoi şi l-a Zvârlit afară. În Maldonado. Am simţit că mă trec fiori.

— Numai din scârbă nu te spintec, a spus celălalt, şi a ridicat mâna să-l lovească. Atunci însă, Lujanera l-a prins de braţ, s-a apucat de gâtul lui şi privindu-l cu ochii aceia ai ei, i-a spus:

— Lasă-l pe ăsta, că ne-a făcut să credem că era un om. Francisco Real a rămas perplex şi după aceea a îmbrăţişat-o ca pentru totdeauna şi le-a spus muzicanţilor să cânte tangouri şi *milonga*, iar celor care petreceau, să danseze. *Milonga* s-a aprins ca un foc, dintr-o parte într-alta Real dansa foarte grav dar fără niciun chef. Au ajuns la intrare şi-a strigat:

— Pregătiţi patul, domnilor, că mi-a adormit în braţe.

Atât a spus şi-au ieşit, tâmplă lângă tâmplă, ameţiţi parcă de tangou, pierduţi în paşii acestuia.

Desigur că m-am făcut roşu de ruşine. Am încercat câţiva paşi c-o femeie şi am părăsit-o pe nepusă masă. I-am spus că din pricina căldurii şi-a înghesuielii şi m-am strecurat, pe de margini, afară. Frumoasă noapte, dar pentru cine? La colţul uliţei se afla căruţa, cu două chitare puse în picioare, ca nişte oameni. M-am amărât singur gândindu-mă că le lasă aşa în părăsire, de parcă n-ar fi făcute pentru chitareşti. Şi asta mi-a dat curajul să-nţeleg că nu suntem nimic. Mi-am smuls garoafa de după urechea dreaptă, am azvârlit-o-ntr-o baltă şi-am rămas un timp uitându-mă la ea, ca să nu mă mai gândesc la nimic. Aş fi vrut să ajung mai repede ziua, să scap o dată de noaptea aceea M-am trezit, tocmai atunci înghiontit, şi ghiontul acela mi s-a părut o uşurare. Era Rosendo care se strecura singur afară din cartier.

— Tu, întotdeauna o să fii bun de piază rea, mucosule, a bombănit el, din mers, nu ştiu dacă pentru a-şi vărsa năduful din bojoci sau numai pentru a spune ceva. S-a îndepărtat pe partea cea mai întunecoasă, cea dinspre Maldonado; şi nu l-am mai văzut niciodată.

Am rămas pe loc, gândindu-mă la lucrurile astea de fiecare zi – cer cât vezi cu ochii, râul care se înfuria pe sine, acolo, jos, între maluri, un cal dormind, uliţa desfundată, coşurile – şi m-am întrebat dacă nu sunt şi eu doar o biată buruiană de pe ţărmurile astea, crescută printre mătasea broaştei şi stârvurile albite. Cine altcineva ar fi putut să răsară din gunoaiele astea dacă nu noi, gălăgioşi, dar slabi în faţa pedepsei,

numai gură şi lovituri şi nimic altceva? Dar am simţit că nu-i aşa, că pe cât *de* nenorocit este cartierul, tot pe atâta trebuie să fie de frumos Gunoi? *Milonga* plutea prin case, făcându-te să înnebuneşti, iar vântul aducea miros de glicină. Era frumoasă ca o femeie «oală, noaptea. Stelele, una peste alta, de puteai să ameţeşti uitându-te la ele. Mă încăpăţânam să cred că n-aveam niciun amestec în toată povestea asta, iar laşitatea lui Rosendo şi curajul nesuferit al străinului nu-mi dădeau pace. Omul acesta înalt şi zdravăn putuse să ia, în noaptea aceea, până şi o femeie. Toate astea şi altele, m-am gândit, nu erau semn bun, căci Lujanera nu era o oarecare. Dar, îmi ziceam, Dumnezeu mai ştie încotro s-au dus. Nu desparte, bineînţeles. În cel mai bun caz se pierduseră prin vreun loc cu umbră petrecând împreună.

Când am reuşit să mă-ntorc, balul continua, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic

M-am făcut mic şi m-am strecurat prin adunătură, şi-am văzut că unii dintre ai noştri aveau câte-on semn bun peste faţă, iar cei din Nord dansau alături de toţi ceilalţi. Nu-şi dădea nimeni ghionturi şi nu se călcau în picioare, totul era calculat şi decent. Muzica părea somnoroasă, iar femeile care dansau cu cei din Nord nu mai spuneau nici pâs.

Aşteptam să se întâmple ceva, dar nu ce s-a întâmplat Afară, am auzit o femeie care plângea şi mai apoi glasul pe care de-acum îl cunoşteam, însă de data asta liniştit, aproape liniştit, ca şi când n-ar fi fost al unui astfel de ora, zicându-i:

— Intră, fata mea, şi iarăşi plânsul Apoi glasul care începea să dispară.

— Deschide-ţi spun, deschide, târâtură, deschide! Căţea! S-au deschis, în clipa aceea uşile şi-a intrat Lujanera. Singură. A intrat trimisă, ca şi când ar fi căutat pe cineva.

— A venit ca din puşcă, a spus Englezul

— Un mort, prieteni, a rostit în clipa aceea Corralero. Avea o mutră ca de beţiv. A intrat şi, în cărarea pe care-am făcut-o între noi, a înaintat câţiva paşi nesiguri – înalt, fără să vadă, parcă – şi s-a prăbuşit la pământ ca un buştean. Unul dintre cei veniţi cu el l-a ridicat şi i-a

potrivit *poncho-v*\ sub cap. Şi asta l-a umplut de sânge. Am văzut atunci că avea o rană adâncă în piept Sângele se făcea băltoace în junii lui şi-i îngheţa pe limba pe care n-o văzusem pentru că era ascunsă de lavalieră. Pentru început, ca Şâl vindece, o femeie a adus băutură şi nişte cârpă arsă. Omul 'nsă, nu mai avea nevoie de explicaţii Lujanera îl privea Pierdută, cu braţele căzute. Toţi o întrebau din priviri ce s-a întâmplat, iar ea, în cele din urmă, a catadicsit să vorbească. A sP" s că după ce-a ieşit cu Corralero s-au îndreptat spre o f şi că tocmai atunci l-a strigat un necunoscut disperat să se bată şi că i-a înfipt pumnalul, dar că jură că nu ştie cine a I fost şi că n-a fost Rosendo. Dar cine s-o creadă?

Omul se sfârşea la picioarele noastre. M-am gândit că celui care-o făcuse nu-i tremurase mâna Omul, cu toate acestea, era rezistent când a început să se zbată, Mia pregătise nişte ceai de mate şi ceaiul a făcut roată pe la toţi şi-a ajuns în mâinile mele mai înainte ca omul să moară. „Acoperiţi-mi faţa", a zis el, liniştit, când şi-a dat seama că nu mai poate. Nu-i mai rămânea decât mândria şi nu voia să-i privească toţi agonia Cineva i-a pus jobenul negru peste ochi, înalt de tot A murit sub joben, fără să se vaite. Când pieptul a încetat să mai urce şi să mai coboare, s-au grăbit să-l descopere. Avea aerul acela obosit, al morţilor; era unul dintre cei mai curajoşi oameni de pe vremea aceea, din Bateria până în Sud; în clipa când l-am ştiut mort şi fără glas, nui1 l-am mai urât

— Ca să mori nu-i nevoie decât ca să fii viu, a rostit o femeie din grămadă, apoi alta a adăugat, gânditoare:

— Atâta băţoşenie într-un bărbat, şi-acum îi bună doar pentru a aduna muştele.

Şi-atunci, cei din Nord au spus ceva fără de grabă, reluând-o câte doi şi repetând-o cu glas tare:

— L-a ucis femeia

Unul i-a spus-o în faţă că ea era şi toţi ceilalţi au început s-o înconjoare. Am uitat că trebuia să mă poit cu grijă şi-am spart roata ca un fulger. Mi-era frică şi nu ştiam ce fac. Mulţi, ca să nu zic toţi, se uitau la mine, cercetându-mă. Le-am spusfi îndrăzneţ parcă:

— Uitaţi-vă la mâinile acestei femei. Ce putere şi ce inimă ar trebui să aibă pentru a putea da cu pumnalul?

Şi-am adăugat, pe jumătate pierdut:

— Cine-şi închipuie că răposatul, despre care se zice că era temut în cartierul său, ar fi putut s-o sfârşească într-un mod aut de prostesc, mai ales într-un loc atât de izolat ca acesta, unde nu se întâmplă nimic, când nu vine cineva dintr-altă parte pentru a ne distra, pentru ca după aceea să fie scuipat?

Beţivanul nu i-a cerut socoteala nimănuia

Şi s-a auzit, în singurătatea aceea tăcută, un zgomot de călăreţ. Era poliţia. Mai mult sau mai puţin, toţi aveau câte-uft motiv să nu se bage în vreo încurcătură cu ea, pentru că s-au hotărât că cel mai bun lucru este să-l arunce pe dispărut în râu-Vă mai amintiţi fereastra aceea din acoperiş, prin care-a zburat-strălucind, cuţitul lui Rosendo? Pe aici a trecut şi omul în negru-L-au ridicat mai mulţi, i-au curăţat buzunarele de ultimii bani, ba cineva i-a mai tăiat şi-un deget să-i scoată un inel. Profitori, domnule, se bucurau de-un biet nenorocit fără apărare, după ce-l pusese bine un altul. L-au ridicat mai sus şi apa grăbită şi-ndurerată l-a dus cu ea Nu mai ştiu dacă i-au scos maţele ca să nu plutească, pentru că nu am vrut să mă uit Cel cu mustaţă cenuşie nu mă scăpa din ochi Lujanera s-a folosit de învălmăşeală şi grabă şi-a ieşit

Când au intrat oamenii legii, dansul era pe jumătate însufleţit Vioristul orb ştia nişte *habaneras* din cele ce, azi, nu se mai aud. Se-apropia lumina zilei. Nişte flori de mimoză, undeva, pe-un dâmb, păreau desprinse, pentru că tulpinile subţiri nu se distingeau încă.

M-am dus liniştit la *ranch-ul* meu, la numai câteva sute de metri, în apropiere. O luminiţă, care s-a stins imediat, ardea la fereastră. I-adevărat că m-am grăbit să intru, pentru că am înţeles. Şi-atunci, Borges, am scos din nou cuţitul scurt şi tăios pe care-l purtam aici, în tivul vestei, sub subsuoara dreaptă, l-am cercetat şi era ca nou, nevinovat, fără nicio pată de sânge.

trad D.N.

L

ETCAETERA

Un teolog în moarte

Lui Nestor lbarra

Îngerii mi-au povestit că, la moartea lui Melanchton, i s-a orânduit, pe celălalt tărâm, o casă identică, în mod iluzoriu, celei pe care-o avusese pe pământi (Tuturor celor de curând sosiţi în eternitate li se întâmplă acelaşi lucru şi, din această pricină, ei nu-şi închipuie că au murit) Obiectele domestice erau aceleaşi: masa, biroul cu sertarele, biblioteca Drept care, deşteptându-se în această locuinţă, Melanchton îşi reluă îndeletnicirea literară de parcă ar fi fost încă viu şi scrise vreme de mai multe zile despre mântuirea prin credinţă. După cum îi era obiceiul, nu spuse o vorbă despre milă. Îngerii observară această lipsă şi trimiseră câteva persoane care să-i ceară lămuriri. Melanchton le spuse: „Am demonstrat, fără putinţă de tăgadă, că sufletul se poate dispensa de milă şi că, pentru a pătrunde în împărăţia cerurilor, credinţa este suficientă" Aceste lucruri le rostea plin de trufie şi nu ştia că a şi murit, iar locul lui nu este nicidecum în ceruri. Când îngerii auziră aceste vorbe, îl părăsiră.

După câteva săptămâni, mobilele începură să se estompeze până ce deveniră invizibile, cu excepţia, doar, a fotoliului, a mesei, a foilor de hârtie şi a călimării. Mai mult, pereţii locuinţei se mânjiră de var, iar duşumeaua de o vopsea gălbuie. Veşmintele lui Melanchton erau şi ele, acum, mai aspre. De bună seamă, continua să scrie, dar cum se înverşuna în negarea milei, îl transportară într-un atelier subteran, unde se mai aflau şi alţi teologi asemeni lui. Stătu acolo întemniţat câteva zile, începu să se îndoiască de propria sa teză şi i se îngădui să se întoarcă. Veşmintele îi erau acum din piele netăbăcită, dar se strădui să-şi închipuie că cele dinainte fuseseră o simplă nălucire şi continua cu lauda credinţei şi denigrarea milei. Într-o seară îl cuprinse frigul. Atunci străbătu casa şi constată că celelalte încăperi mai semănau cu acelea din locuinţa lui de pe pământi Una era ticsită de unelte necunoscute; alta se micşorase într-atât, încât era cu neputinţă să mai pătrunzi înăuntru; o a treia rămăsese neschimbată, însă ferestrele şi uşile dădeau spre mari întinderi de nisip. Încăperea din fund era plină

de oameni care îl linguşeau şi-i repetau că niciun teolog nu este atât de înţelept ca el. Linguşirile i-au fost la început pe plac, însă, cum unele dintre făpturile acelea nu aveau chip, iar altele păreau să fie moarte, sfârşi prin a le detesta pe toate şi a nu se mai încrede în ele. Atunci se hotărî să scrie un elogiu al milei, dar paginile scrise azi apăreau şterse a doua zi. Asta se întâmpia din pricină că le alcătuia fără convingere.

Veneau să-l vadă o seamă de oameni morţi de scurtă vreme, însă lui îi era ruşine să se arate într-o locuinţă atâta de sordidă Pentru a-i face să creadă că se află în cer, se învoi cu un vrăjitor dintre cei ce stăteau în odaia din fund, şi acesta îi înşela prin simulacre de bogăţie şi de strălucire. Însă de îndată ce oaspeţii plecau, reapăreau sărăcia şi rarul, iar uneori chiar puţin mai devreme.

Ultimele ştiri despre Melanchton spun că vrăjitorul, împreună cu unul din oamenii fără chip, l-au luat cu ei către întinderile de nisip şi acum este un fel de slujitor al demonilor.

(Din canea *Arcana coelesiw*. de Emanuel Swedenborg)

Sala Statuilor în zilele dintâi, se afla în hotarul andaluzilor un oraş, unde să – aşluiau dintotdeauna regii andaluzi, şi care avea drept nume Lebţit sau Ceuta sau Jaen. În oraşul acela se afla un castel întărit, a cărui poartă cu două canaturi nu era hărăzită intrării şi nici ăcar ieşirii, ci era făurită numai pentru a sta ferecată. De fiecare dată când un rege murea şi un altul moştenea preaînaltul ron, acesta din urmă. cu propriile-i mâini, adăuga o nouă incuietoare porţii, până ce încuietorile se făcură douăzeci şi patru, una de fiecare rege domnitor. Atunci se întâmplă ca un ticălos, „are nici nu era stirpe domnească, să ia în mâinile lui puterea şi, n Oc să mai adauge o încuietoare, ceru ca cele douăzeci şi patru înainte să fie descuiate, pentru ca el să vadă ce se află în castel.

Zirul şi emirii îl implorară să nu facă un lucru ca acesta şi îi

ascunseră şirul de chei şi-i spuseră că a adăuga o încuietoare el mai uşor decât a sparge douăzeci şi patru, însă el repeta cu o viclenie neînduplecată: „Eu vreau să cercetez ce se află în acest castel”. Atunci îi oferiră câte avuţii izbutiră să adune, în turme, în idoli creştineşti, în

aur şi în argint, dar el nu voi să renunţe şi deschise poarta cu mâna lui cea dreaptă (care va arde pe vecie), înăuntru se aflau întruchipaţi arabi, în metal şi în lemn, pe iuţi cămile şi ageri mânji, cu turbane ce fluturau pe spate şi cu hangere atârnând la cingătoare şi cu neteda lance în mâna dreaptă. Toate aceste figuri erau întrupate aievea şi îşi aruncau umbrele pe pământ, încât un orb le-ar fi recunoscut doar pipăindu-le cu mâna, iar picioarele dinainte ale cailor nu atingeau pământul şi nici nu se mişcau din loc, de parcă în clipa aceea tocmai făceau un salt Mare spaimă îi pricinui regelui vederea acestor măiestre figuri, şi mai mult încă rânduiala şi tăcerea deplină ce domnea în şirurile lor, căci toate se uitau într-o aceeaşi parte, care era apusul, şi niciun glas şi nicio trâmbiţă nu se auzeau. Acestea se aflau în prima încăpere a castelului. În cea de a doua se afla mâna lui Soliman, fiu al lui David – izbăviţi fie amândoi –, tăiată într-o singură piatră de smarald, a cărei culoare, după cum se ştie, este verdele, şi ale cărei virtuţi ascunse sunt neasemuite şi adevărate, căci ea potoleşte furtunile, păstrează neîntinarea celui care o poartă, alungă bolile de pântec şi duhurile necurate, îţi dă câştig la judecată şi e de mare ajutor la faceri.

În cea de a treia încăpere aflară două cărţi: una din ele era neagră şi lămurea virtuţile metalelor, pe ale talismanelor şi zilelor, precum şi pregătirea otrăvurilor şi a leacurilor pentru otrăvuri; cealaltă era albă şi nu se putu desluşi despre ce anume vorbea, cu toate că scrisul era limpede. În cea de a patra găsiră o hartă a lumii, unde se aflau împărăţiile, oraşele, mările, castelele şi primejdiile, fiecare cu numele adevărat şi înfăţişate întocmai.

În cea de a cincea găsiră o oglindă de formă circulară, lucrare a lui Soliman, fiul lui David – izbăviţi fie amândoi! –, al cărei preţ era de necuprins, căci cel ce se privea în apa ei vedea chipurile părinţilor şi pe ale fiilor, de la întâiul Adam şi până la aceia care vor auzi Trâmbiţa cea din urmă. A şasea era plină cu unj elixir, din care ajunge o fărâmă ca să preschimbi trei mii de uncii de argint în trei mii de uncii de aur. Cea de a şaptea le păru a fi goală şi era atât de lungă încât arcaşul cel mai iscusit, dacă ar fi slobozit săgeata de la uşă, n-ar fi putut s-o facă să se

înfigă în celălalt perete. La capătul opus al sălii, pe zid, era săpată <x inscripţie cumplită. Regele o cercetă şi o înţelese, şi văzu că spui nea următoarele: „Dacă vreo mână omenească va deschide vreodată poarta acestui castel, războinici în carne şi oase, aidoma războinicilor de metal de la intrare, vor pune stăpânire pe regat". Aceste lucruri s-au petrecut în anul optzeci şi nouă al Hegirei. Înainte ca anul să se încheie, Tarik luă în stăpânire fortăreaţa şi-l nimici pe rece P" i duse la vânzare femeile şi fiii şi-i pustii pământurile toate. Astfel s-a întâmplat de s-au întins arabii peste pământurile Andaluziei cu smochinii ei şi cu păşunile mănoase, în care nimenea nu suferă de sete. Iar cât despre comori, se spune că Tarik, fiu al lui Zakl le-a dus califului, stăpânul său, care le-a rânduit spre păstrare într-o piramidă.

(Din *Canea celor e în.ie ţi mm de nopţi*, noaptea 272)

Istoria celor doi care au visat

Istoricul arab El Lxaqui relatează această întâmplare: „Povestesc oameni vrednici de crezare (însă numai Alah este atoateştiutor şi atotputernic şi preaîndurător şi nu doarme) că a fost odată, la Cairo, un om sâăpânitor de avuţii, însă într-atâta de mărinimos şi dătător, încât pe toate ajunse să le piardă, afară doar de casa rămasă de la tatăl său. şi astfel se văzu silit să trudească din greu pentru a-şi agonisi plinea de toate zilele. De atâta trudă se întâmplă ca într-o seară, să-l prindă somnul sub un smochin aflat chiar în grădina sa şi în vis i se arătă un om ud leoarcă, şi acesta secase dintre dinţi un ban de aur şi îi spuse: «Norocul tău se află în Persia. la Ispahan; du-te să-l cauţi». A doua zi, în zori, se deşteptă şi pe dată porni într-o călătorie lungă şi înfruntă primejdiile pe care înaintea lui le ridicară Pustiurile, navele, piraţii, idolatrii, apele, fiarele şi oamenii. Ajunse în sfârşit la Ispahan, însă între zidurile acestei cetăţi îl Prinse noaptea şi se întinse să doarmă în grădina unei moschei. Se afla, lângă moschee, o casă şi. prin voinţa Atotputernicului, o Şleahtă de tâlhari trecu prin grădina moscheii şi pătrunse în casă, l-ar cei dinăuntru se treziră din somn la zgomotul hoţilor şi strigară după ajutor. Vecinii începură să strige şi ei, până ce c-pitanul străjerilor de prin acele părţi veni în goană cu oamenii ai şi tâlharii scăpară fugind pe acoperiş. Căpitanul

porunci sa de cercetată moscheea şi acolo îl găsiră pe omul din Cairo şi-l

L

biciuiră cu nuiele de bambus, în aşa fel încât fu la un pas de moarte. îşi veni în fire după două zile, în temniţă. Căpitanul trimise după el şi îl întrebă: «Cine eşti şi care îţi este patria?» Celălalt răspunse: «Sunt din vestitul oraş Cairo şi numele meu e Mahomed El Magrebi». Căpitanul îl întrebă iar: «Ce te-a adus în Pers ia?» Celălalt hotărî să spună adevărul şi declară: «în vis, un om mi-a poruncit să vin la Ispahan, pentru că aici ar fi norocul meu. Iată-mă la Ispahan şi văd că norocul acela pe care mi-l făgăduise trebuie să fi fost loviturile de bici pe care cu atâta mărinimie mi le-aţi dat».

La astfel de cuvinte, căpitanul râse cu gura până la urechi, după care îi zise: «Om nesăbuit şi fără minte, de trei ori am visat o casă aflată la Cairo, îndărătul căreia se află o grădină, iar în grădină un ceas de nisip, iar îndărătul ceasului de nisip un smochin, iar îndărătul smochinului o fântână, iar în fântână o comoară. N-am dat crezare câtuşi de puţin acestei minciuni. Tu, însă, corcitură de catâr şi de diavol, ai colindat din oraş în oraş, mânat doar de încrederea în visul tău. Să nu te prind că mai pui piciorul în Ispahan. Ia monedele acestea şi du-te».

Omul le luă şi se întoarse acasă. În adâncul fântânii din grădina lui (care era aceea din visul căpitanului) dezgropa comoara Astfel Dumnezeu îl binecuvântă şi-l răsplăti şi-l înălţă. Dumnezeu e Mărinimosul, e Nevăzutul".

(Din *Cartea celor o mie şi una de nopţi*, noaptea 351)

Vrăjitorul amânat

Era odată un decan la catedrala din Santiago şi tare mult râvnea el să înveţe meşteşugul magiei. Auzi spunându-se că Don Illân, de la Toledo, ar fi cunoscător ca nimeni altul şi porni la Toledo să-i vorbească.

În chiar ziua sosirii sale acolo, se duse drept la Don Illân acasă şi îl găsi citind într-o odaie mai ferită. Don Illân îl întâmpină plin de bunăvoinţă şi îl rugă să amâne, până după încheierea mesei,

dezvăluirea pricinii care îl adusese la Toledo. îi oferi odaia cea mai răcoroasă şi-i spuse că venirea lui îl bucură nespus, îndată ce sfârşiră de mâncat, decanul îi desluşi rostul călătoriei lui, rugându-l totodată să fie bun şi să-l iniţieze în ştiinţele magiei. Don Illân îi răspunse că a şi ghicit că e decan, om cu o deosebită bunăstare şi cu un viitor de aur, dar teamă-i e că mai târziu are să-l dea uitării. Decanul îi făcu făgăduieli şi îl încredinţa că niciodată nu va uita binele acesta şi că-i va sta întotdeauna de ajutor. Odată zise aceste lucruri, Don Illan îi desluşi că meşteşugul magiei nu se poate învăţa decât în loc ferit şi, luându-l binişor de mână, îl duse într-o odaie învecinată, pe a cărei pardoseală se afla un belciug gros de fier. Înainte de asta, îi spuse slujnicei să pregătească pentru seara, la cină, potârnichi, dar să nu le pună la fript până ce nu-i va porunci el. Ridicară, opintindu-se amândoi, chepengul, şi coborâră pe o scară de piatră frumos cioplită şi coborâră atât de adânc încât decanului i se păru că albia râului Tajo se află acum deasupra lor. La piciorul scării se afla o chilie, şi alături o bibliotecă, şi alături un soi de cabinet cu instrumente magice. Se puseră să cerceteze cărţi şi în îndeletnicirea aceasta se găseau când intrară doi oameni cu o scrisoare pentru decan, scrisă chiar de episcop, unchiul său, prin care acesta îi dădea de ştire că se află grav bolnav şi îl ruga, dacă voieşte să-l mai găsească în viaţă, să vină fără întârziere. Pe decan îl necăjiră mult aceste vesti, mai întâi pentru suferinţa unchiului, iar apoi din pricină că era astfel nevoit să-şi întrerupă învăţătura. Hotărî prin urmare să alcătuiască o scrisoare în care să-şi aştearnă toată părerea de râu şi s-o trimită neîntârziat unchiului său. După trei zile sosiră câţiva oameni cerniţi, cu alt rând de scrisori pentru decan, în care se putea citi că episcopul s-a stins din viaţa, că la Santiago sunt pe cale să aleagă un succesor şi că trag toţi nădejde, cu mila Domnului, să fie el alesul şi totodată îl îndemnau să nu se ostenească venind până acolo, căci le părea cu mult mai potrivit să fie ales în lipsă. După zece zile veniră scutieri frumos înveşmântaţi, care i se aruncară la picioare şi-i sărutară mâinile şi i se închinară ca noului episcop. Când Don Illân văzu aceste lucruri, se îndreptă cu bucurie spre înalta faţă bisericească, mulţumindu-i Celui de Sus că ştiri atât de bune sosesc tocmai în casa

lui. Apoi îi ceru scaunul de decan ce rămăsese liber, pentru unul din fiii săi. Episcopul îi răspunse că e pregătit scaunul de decan pentru Propriul său frate, dar e hotărât. În schimb, să-l cinstească pe fiu aşa cum se cuvine, şi ar vrea să-l ia cu el la Santiago.

Porniră, aşadar, toţi trei spre Santiago, şi acolo fură întâmpnaţi cu mare cinste. După şase luni, episcopul primi soli de la Sfântul Papă, care îi oferea arhiepiscopatul de Toulouse. lăsând în grija lui numirea unui succesor. Când auzi acestea. Don îl lân îi aminti vechea făgăduială şi-i ceru locul care urma să fie liber pentru acelaşi fiu al său. Arhiepiscopul îi spuse că e pregătit episcopatul pentru propriul său unchi, frate al tatii, dar că a hotărât, în schimb, să-l cinstească pe fiu aşa cum se cuvine, şi vrea să-l ia cu el şi la Toulouse. Don Illân n-avu încotro şi încuviinţă.

Porniră spre Toulouse toţi trei, şi acolo fură întâmpinaţi cu mare cinste şi cu slujbe bisericeşti. După doi ani, veniră la arhiepiscop trimişii Prea Sfântului Papă care îi oferea slujba de Cardinal, lăsând la voia lui numirea unui succesor. Când auzi acestea, Don Illân îi aminti vechea făgăduială şi-i ceru locul care avea să rămână liber, tot pentru fiul său. Cardinalul îi răspunse că e pregătit arhiepiscopatul pentru propriul său unchi, fratele mamei, dar că a hotărât, în schimb, să-l cinstească pe fiu aşa cum se cuvine şi vrea să-l ia cu el la Roma Don Illăn n-avu încotro şi încuviinţă. Porniră, aşadar, toţi trei spre Roma, unde fură întâmpinaţi cu onoruri, cu slujbe şi procesiuni. După alţi patru ani, Papa muri şi Cardinalul nostru fu ales de toţi ceilalţi să ocupe scaunul papal. Când află Don Illân, îmbrăţişa picioarele Sfinţiei Sale, îi aminti vechea făgăduială şi îi ceru scaunul de cardinal pentru fiul său. Papa îl ameninţă cu închisoarea, spunând că ştie el prea bine ca Don Illân nu e decât un vrăjitor şi că pe vremuri, la Toledo, s-a îndeletnicit cu artele magiei. Nefericitul Don Illân răspunse, deci, că nu-i rămâne decât să se întoarcă în Spania şi îl rugă să-i dea ceva merinde pentru drum. Dar Papa nici nu vru să audă. Atuncea Don Illân (al cărui chip întinerise în mod ciudat), rosti cu un glas care nu şovăia:

— Nu-mi mai rămâne, aşadar, decât să mă înfrupt din potârnichile pe care le-am cerut pentru astă-seară.

Slujnica se înfăţişă pe dată şi Don Illăn îi porunci să pună potârnichile la fript în clipa aceea, noul Papă se pomeni din nou în chilia adâncă din Toledo, decan de Santiago şi nimic mai mult, şi într-atât de umilit de nerecunoştinţa sa, încât nu mai ştia cum să-şi ceară iertare. Don Illăn spuse atunci că-i este de ajuns dovada aceasta, nu-l ospăta cu potârnichi şi-l conduse până în stradă, unde-i ură călătorie plăcută şi îşi luă rămas-bun cu cea mai mare cuviinţă.

(Din *Cartea lui Patronio* aparţinând infantelui Don Juan Manuel, şi care purcede la rândul ei din canea arabă a *Celor patruzeci de dimineji fi patruzeci de iiopl-l*

L

Oglinda de cerneală

Istoria ştie că cel mai crud dintre guvernatorii Sudanului a fost Yakub Beteagul, care şi-a lăsat ţara pradă silniciilor făptuite de perceptorii egipteni şi a murit într-una din odăile palatului său, în ziua a paisprezecea a lunii Barhamat din anul 1842. Unii insinuează că vrăjitorul Abderrahmen El Masmudi (al cărui nume se poate traduce prin *Slujitorul Prea Milostivului*) i-ar fi grăbit sfârşitul cu ajutorul pumnalului sau al otrăvii, însă o moarte naturală e mai lesne de presupus – de vreme ce i se spunea Beteagul. Fapt este că, în anul 1853, căpitanul Richard Francis Burton a stat de vorbă cu vrăjitorul pomenit şi relatează că acesta i-ar fi istorisit ceea ce voi transcrie în continuare:

„Este adevărat că am fost întemniţat în fortăreaţa lui Yakub Beteagul, în urma conspiraţiei puse la cale de fratele meu Ibrahim, cu prefăcutul şi mincinosul sprijin al căpeteniilor negre din Kordofan, care l-au şi dat în vileag. Fratele meu a pierit sub tăişul spadei, dar eu m-am aruncat la picioarele detestate ale Beteagului şi i-am spus că sunt vrăjitor şi, dacă îmi dăruieşte viaţa, am să-i arăt forme şi întruchipări cu mult mai minunate decât acelea plăsmuite de *Fanusf jiyal* (lanterna magică). Infamul îmi pretinse o dovadă imediată. Atunci eu am cerut să mi se aducă o peniţă din trestie, nişte foarfece, o foaie mare de hârtie veneţiană, un corn cu cerneală, un vas cu jeratic, nişte boabe de coriandru şi o uncie de smirnă. Am tăiat foaia în şase fâşii, am

scris formule magice şi invocaţii pe primele cinci, iar pe cea care rămăsese, cuvintele următoare, aflate în gloriosul Coran: «Ţi-am dat de o parte vălul şi vederea ochilor tăi este tulburătoare.» Apoi am desenat un contur magic în palma lui Yakub, i-am cerut 51 Şi-o strângă în formă de căuş şi am turnat un cerc de cerneală „re Pt în mijloc. L-am întrebat dacă desluşeşte cu limpezime reflexul său în acest cerc şi mi-a răspuns că da l-am spus să nundice ochii. Am aprins coriandrul şi smirna şi am ars invocaţiile p vasul cu jeratic. I-am cerut să-mi numească figura pe care ar pn s-o vadă S-a gândit şi mi-a spus că ar voi să vadă un cal sălbatic, cel mai frumos din toţi acei ce pasc pe pajiştile care străjuiesc deşertul. Privi, şi văzu câmpul verde şi tihnit şi apoi un – care se apropia, agil ca un leopard, cu o stea albă în frunte. dmi ceru atunci o herghelie de cai, toţi fără de cusur, ca cel mi-şi în zare se văzu un prelung nor de praf, iar apoi ei? helia Am înţeles că viaţa îmi era la adăpost.

Abia se crăpa de ziuă când doi oşteni intrau în tainiţa în care mă aflam şi mă duceau în odaia Beteagului, unde mă aşteptau, gata orânduite, tămâia, vasul cu jeratic şi cerneala. Astfel, el îmi ceru iar eu îi arătai toate închipuirile din lume. Acest ins, acum mort, pe care îl urăsc în continuare, a izbutit să aibă în mâna lui toate câte au fost văzute de cei morţi şi le văd cei care sunt vii: oraşele, felul stihiilor şi împărăţiile care se află pe pământ, comorile ascunse în miezul lui, corăbiile ce brăzdează marea, instrumentele războiului, ale muzicii şi ale chirurgiei, femeile cele mai minunate, stelele fixe şi planetele, culorile pe care le folosesc necredincioşii când îşi pictează odioasele tablouri, mineralele şi plantele cu tainele şi cu virtuţile pe care le ascund în ele, îngerii de argint a căror hrană e lauda şi preamărirea Domnului, distribuirea premiilor în şcoli, statuile de păsări şi de regi care zac în adâncul piramidelor, umbra lăsată de taurul ce sprijină pământul şi de peştele ce se află dedesubtul taurului, pustiurile Domnului Prea Milostiv. Văzu lucruri cu neputinţă de descris, cum ar fi străzile luminate cu gaz ori balena ce moare când aude strigătul omului. Odată mi-a poruncit să-i arăt oraşul care se numeşte Europa l-am arătat strada lui principală şi cred că atunci, în mijlocul acelui

năvalnic râu de oameni, toţi îmbrăcaţi cu grijă în negru şi unii dintre ei cu ochelari, a apărut pentru întâia oară Omul cu Faţa Acoperită.

Întruchiparea aceea, uneori cu veşminte sudaneze, alteori îmbrăcată în uniformă, dar totdeauna cu faţa acoperită, a pătruns definitiv în viziuni. Era de nelipsit şi nu bănuiam cine ar putea să fie. De bună seamă, înfăţişările oglinzii de cerneală, la început fugare ori nemişcate, erau acum mult mai complexe, îndeplineau fără întârziere poruncile mele iar tiranul le deslușea cu limpezime. Fapt este că, de fiecare dată, amândoi sfârşeam extenuaţi. Caracterul atroce al scenelor văzute constituia un alt izvor de istovire. Căci nu mi se cereau decât ucideri, ştreanguri, schilodiri, desfătări de călău ori de ins colcăind de cruzime.

Astfel, ajunserăm în zorii zilei a paisprezecea din luna Barhamal. Cercul de cerneală fusese desenat în palmă, smirna azvârlită în vasul cu jeratic, invocaţiile arse. Eram numai noi doi. Beteagul îmi ceru să-i arăt o iremediabilă şi dreaptă pedepsire, căci inima lui, în dimineaţa aceea, simte dorinţa să privească o moarte. I-am arătat oşteni bătând din tobe, pielea de viţel întinsă pe jos, oameni fericiţi să se uite. călăul cu spada dreptăţii. Se minună şi îmi spuse: *Este Abu Kir*, *cel care l-a scurtat de cap pe fratele tău Ibrahim*, *cel care îţi va curma destinul când îmi va sta* f/i *puteri să chem toate aceste întruchipări fără ajutorul tău*. îmi ceru să fie adus osânditul. Când îl aduseră, se tulbură, căci era chiar acel inexplicabil ins cu masca albă. lini porunci ca, înainte de a fi ucis, să i se scoată masca Eu mă azvârlii la picioarele lui şi îi spusei: *O*, *rege al timpului şi substanţă şi siună a veacului*, *figura aceasta nu e ca toate celelalte*, *căci nu-i cunoaştem numele şi nici pe acela al părinţilor şi nici pe acela al cetăţii care-i e patrie*, *astfel că eu nu mă încumet s-o ating*, *pentru a nu cădea într-un păcat de care apoi să fiu silit să dau socoteală*, râse Beteagul şi sfârşi prin a jura că ia asupra lui păcatul, dacă de păcat va fi vorba Jură pe spadă şi pe Coran. Atunci poruncii să fie dezgolit osânditul şi ţintuit pe pielea de viţel iar masca de pe chip să-i fie smulsă. Toate acestea se făcură. Înspăimântaţii ochi ai lui Yakiib izbutiră să vadă în sfârşit acel chip – care era chiar chipul său. Pe dată fu cuprins de groază şi de nebunie. îi încleştai tremurătoarea-i dreaptă

cu a mea ce rămăsese neclintită şi-i poruncii să urmărească în continuare ceremonia propriei lui morţi-Era cu totul stăpânit de oglindă: nici n-a încercat măcar să ridice privirea, ori să verse cerneala. Câcd spada a căzut, în nălucire, asupra capului său vinovat, a gemut cu un glas care nu m-a înduioşat şi s-a rostogolit la pământ, fără viaţă.

Gloria fie cu Acel care nu moare şi care ţine în mâna lui două chei, pe a nemărginitei Iertări şi pe a nesfârşitei Pedepse".

(Din cartea *The Lake Regions of Ecuc*. *iona*: *Africa*. «R.F. Burton)

Un dublu al lui Mahoma

Întrucât în mintea musulmanilor ideile de Mahoma şi de reli-şie sunt legate în mod indisolubil, Atotputernicul a poruncit ca Sus în Cer, aceştia să fie întotdeauna prezidaţi de un spirit care să îndeplinească rolul lui Mahoma Acest delegat nu e de fiecare dată acelaşi. Un cetăţean al Saxoniel de pildă, care, în timpul letii, fusese făcut prizonier de algerieni şi apoi se convertise la ls am, a exercitat şi el, o dată, funcţia pomenită. Cum însă fusese jflultă vreme creştin, s-a apucat să le vorbească despre Iisus şi să le spună că nu e fiul lui Iosif, ci al lui Dumnezeu: a trebuit să fie înlocuil. Locul acestui Mahoma reprezentativ este indicat printr-o Ortă, vizibilă doar musulmanilor.

Adevăratul Mahoma, care a redactat Coranul, nu mai poate fi văzut de către adepţii lui. Mi s-a spus că, la început, el era cel care îi prezida, însă a pretins după o vreme să-i domine şi a fost exilat în Sud. O comunitate de musulmani a fost instigată de demoni să-l recunoască pe Mahoma drept Dumnezeu. Pentru a se putea potoli răzvrătirea, Mahoma a fost adus din infernuri şi arătat în acea împrejurare l-am văzut şi eu. Se asemăna cu spiritele întrupate, care nu au percepţie interioară, iar faţa îi era foarte întunecată. A izbutit să rostească aceste cuvinte: „Eu sunt Mahoma al vostru", şi îndată s-a şi cufundat

(Din *Vera Christiana Religio* [1771], de Emanuel Swedenborg)

trad. CH.

SURSE

El Atroz Redentor Lazarus Morell.

Life on the Mississippi, by Mark Twain. New York, 1883.

Mark Twain's America, by Bernard Devoto. Boston, 1932. EI

Impostor Inverosimil Tom Castro.

The History of Piracy, by Philip Gosse. London, Cambridge.

1911. La Viuda Ching, Pirata.

The History of Piracy, by Philip Gosse. London, 1932 EI Proveedor de Iniquidades Monk Eastman.

The Gangs of New York, by Herbert Asbury. New York, 1927. EI Asesino Dezinteresado Bill Harrigan.

A Century of Gunmen, by Frederick Watson. London 1931.

The Saga of Billy the Kid, by Walter Noble Burns. New

York, 1925. El incivil Maestro de Ceremonias Kotsuke no Suke

Tales of OIdJapan, by A.B. Mitford. London, 1912. EI Tintorero Enmascarado Hâkim de Merv.

A History of Persia, by Sir Percy Sykes. London, 1915.

Die Vernichtung der Rose. Nach dem arabischen Urtext uebertragen von Alexander Schulz. Leipzig, 1927.